REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia.
BRAȘOV, piața mare Nr. 30.
Scrisorĭ nefrancate nu se primesc. Manuscripte nu se retrimet.
INSERATE se primesc la ADMINISTRAȚIUNE în Brașov și la următórele Birourĭ de anunciurĭ:
În Viena: M. Dukes Nachf. Max. Augenfeld & Emerich Lesner. Heinrich Schalek. Rudolf Mosse. A. Oppelik's Nachf. Anton Oppelik. În Budapesta: A. V. Goldberger, Ekstein Bernat. În Hamburg: Karolyi & Liebmann.
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o seriă garmond pe o colónă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. — Publicărĭ mai dese după tarifă și învoială.
RECLAME pe pagina a 3-a o seriă 10 cr. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI

(Numĕr de Duminecă 14)

„GAZETA“ iese în fiăcare ḑi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șése lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl.
N-riĭ de *Dumineca* 2 *fl.* pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 fr., pe treĭ lunĭ 10 fr.
N-riĭ de *Dumineca* 8 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la d-niĭ colectorĭ.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare Têrgul Inuluĭ Nr. 30, etagiu I.: Pe un an 10 fl., pe șése lunĭ 5 fl., pe treĭ lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl. — Un esemplar 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 75.—Anul LXIII. Brașov, Duminecă 2 (15) Aprilie. 1900.

Feriți poporul de amăgirĭ.

Credem, că nu este aḑĭ niciĭ un Român în Transilvania, Bănat și Țéra ungurescă, din ceĭ-ce se interesézā fiă cât de puțin de mersul trebilor publice, care sĕ nu fi vĕḑut și recunoscut, că Ungurii pórtă mult grija naționalităților, și maĭ cu sémă a Românilor, dér nu în ințelesul de a-le sprijini séu a-le face dreptate, ci numaĭ în înțelesul de a-se apĕra în contra lor, ca de un rĕu mare, care, după credința ómenilor lor conducĕtorĭ, trebue delăturat și stîrpit cu orĭ-ce preț.

Am vĕḑut cât de mult s'a vorbit în dietă de cestiunea naționalităților. Dér ridicatu-s'a óre mă car un singur cuvênt în apĕrarea lor, orĭ spre binele lor? Nicĭ pomenire. S'a ḑis, că naționalitățile înaintézā, că amenință némul maghiar și „statul maghiar“, — s'a învinuit guvernul Szell, că se arată prea slab față cu ele și că nu se pricepe orĭ n'are curagiul de a-le suci maĭ iute gâtul; ér guvernul a stat de vorbă cu acusatorii și a încercat în tot chipul sĕ se spele de acele învinuirĭ, mulcomind pe turbații șoviniștĭ cu asigurărĭ sĕrbătorescĭ, că el nu urmăresce față cu naționalitățile, decât numaĭ scopul ce-l urmăresc eĭ, adecă de a sugruma orĭ-ce mișcare și viață națională a acestora.

Nu ne deosebim în țînta, ce o urmărim, ḑise ministrul-președinte, numaĭ tactica ce o folosim noi este puțin diferită de-a acelora, carĭ cer sĕ lovim naționalitățile cu măciuca în cap. Noi vom procede, la părere, maĭ puțin violent, dér nicĭ o clipită nu vom lăsa sĕ trécă fără a strînge tot maĭ mult ghilțul menit a-le sugruma esistența națională.

Acesta este cu alte cuvinte înțelesul declarațiunilor luĭ Coloman Szell. Și totușĭ mameluciĭ luĭ, agenții conscienți și inconscienți aĭ puterii, care vré sĕ ne sdrobéscă, maĭ au îndrăsnéla sĕ apeleze la poporul nostru românesc, ca sĕ sprijinéscă politica de naționalitate a luĭ Szell, și eĭ speréză, că le va succede sĕ-l amăgéscă, și sĕ-l ademenéscă din nou, ca el însu șĭ sĕ dea ajutor celor ce voesc sĕ-ĭ taie tóte crengile de sub picióre.

Și de unde credețĭ, îșĭ iau șovi niștiĭ maghiarĭ, perciunațĭ și nepereiunațĭ, din dietă și dela gazetele unguresci, acéstă îndrăsnélă?

Eĭ îșĭ razimă tóte speranțele în nesciința și în firea blândă a poporuluĭ nostru, și și-le maĭ razimă acum și în presupunerea, că după-ce prin prigonirile și uneltirile din aniĭ ultimĭ stăpânirea ungurescă a legat pe luptătoriĭ naționalĭ aĭ Românilor de mânĭ și de picióre, acum le va fi cu atât maĭ ușor sĕ se facă eĭ înșișĭ tribunii poporuluĭ nostru și sĕ-l mâne, cu ajutorul câtorva slăbănogĭ — de carĭ din nefericire avem încă prea mulțĭ — unde vor voi, făcêndu-l astfel unélta politiceĭ lor celeĭ maĭ nouĕ, care umblă sĕ ne prăvălescă în prăpastia cu promisiunĭ mincinóse, că va scuti legea, dreptul și dreptatea.

Sĕ fiă dér pregătițĭ fruntașii poporuluĭ nostru sătén, că vor veni deputății unguresci și de maghiaronĭ din tóte părțile și le vor promite marea cu sarea, decă vor pornĭ după eĭ și vor striga mereu: trăéscă Măria Sa Szell!

Numaĭ înainte cu câte-va ḑile un baron ungur a cerut în congregația comitatuluĭ Timiș sĕ se voteze încredere ministruluĭ președinte Szell pentru politica sa „binevoitóre“, ce ar urmări-o față cu naționalitățile. Haid' sĕ ne înfrățim și sĕ ne înțelegem! a strigat el, ér mameluciĭ s'au grăbit, firesce, sĕ bată din pălmĭ.

Sĕ bage bine de sémă fruntașii poporuluĭ nostru când ispita se va apropia érăși de eĭ și când li-se va cere sĕ ducă poporul în tabĕra stăpânireĭ, ca dușmaniĭ limbeĭ și aĭ drepturilor nóstre sĕ-șĭ ridă de el.

Decă pe contrariĭ noștri îĭ mun cesce așa de mult gândul, cum sĕ pótă maĭ curênd și maĭ ușor zădărnici cu totul lupta pentru drept și libertate a Românilor și cum sĕ șĭ întăréscă eĭ maĭ mult neamul lor pe spinarea și pe socotéla nóstră, atuncĭ óre nu e lucru cuminte sĕ ne întrebăm: de ce sĕ nu ne gândim și noi cu tótă seriositatea cum sĕ ne apĕrăm maĭ bine, maĭ cu curagiŭ și maĭ cu succes în contra acestor uneltirĭ periculóse?

Aceea însĕ nimenĭ n'o va puté susține, că ar fi o apĕrare cinstită și vrednică de némul românesc și de suferințele luĭ de vécurĭ, decă poporul nostru ar trece cu ghiotura în tabĕra dușmană, căcĭ ce ar însemna alta decât o astfel de trecere, decă s'ar împlini dorința și planul celor, carĭ au aruncat unghița în congregația din Timișóra.

Nu ne temem, că poporul nostru se va înstrĕina vre-odată de limba și de neamul luĭ. Dér a fost și póte fi încă amăgit, decă fruntașii luĭ nu se vor îngriji de cu vreme, de a-l feri de cursele dușmane.

De aceea toțĭ Româniĭ de inimă sĕ vegheze și sĕ arate poporuluĭ, care este starea adevĕrată a lucrului, ca sĕ nu rĕtăcéscă, contribuind însușĭ printr'asta a-se împlini dorința dușmanilor luĭ, carĭ bat păstorii, ca sĕ se risipéscă turma

Revista politică.

Sĕptĕmâna acésta nu s'au petrecut **înăuntru** evenimente politice maĭ de sémă. Dieta ungurescă are vacanță de Pascĭ și politica se face acum numaĭ prin gazete. Mult s'a scris în timpul din urmă despre *sarcinele militare*, adecă despre pretensiunile, ce le-a ridicat ministru comun de rĕsboiŭ în consiliul, ce s'a ținut la finea sĕptĕmâneĭ trecute, cerênd multe milióne pentru sporirea numĕruluĭ recruților pe viitor și pentru procurarea de tunurĭ nouĕ. Din partea miniștrilor-președințĭ și a miniștrilor de finanțe austriacĭ și ungarĭ, i-s'a făcut ministruluĭ comun de rĕsboiŭ opoziția înversunată. În urma acésta o parte din pretensiunile militare au fost șterse, respective amânate, mare parte însĕ au rĕmas sĕ se iee în budgetul comun al anuluĭ, care astfel se va urca cu vre-o 13 milióne.

Acest budget se va desbate în delegațiunĭ. **Delegațiunile** se vor întruni anul acesta în Budapesta și încă pe la mijlocul luĭ Maiŭ.

*

Tot-déuna când se întêmplă de se fac călĕtoriĭ și întâlnirĭ de împĕrațĭ, lumea începe a-șĭ da asupra lor mulțime de părerĭ. Așa și acum, când se scie, că **Majestatea Sa monarchul nostru** va merge **la Berlin** pe la începutul luneĭ luĭ Maiŭ, pentru a face o visită la curtea germană. Ca scop maĭ apropiat al călĕtorieĭ monarchuluĭ nostru se dă dorința luĭ de-a fi de față la serbarea declarăriĭ de majoren al principeluĭ moștenitor german, fiul împĕratuluĭ Wilhelm II.

Îndată, ce s'a vestit acéstă oficios dela Viena și Berlin, foile din lumea întrégă au început sĕ umple colóne întregĭ cu esplicărĭ și comentariĭ asupra aceseĭ întâlnirĭ de împĕrațĭ. S'au pronunțat în deosebĭ gazetele marĭ din Berlin și Viena, lăudând tóte pasul acesta al monarchuluĭ nostru, în care vĕd o accentuare și maĭ mare a legăturilor de sinceră prietiniă intre ceĭ doĭ domnitorĭ și o strălucită probă a alianțeĭ dintre monarchia austro ungară și marele imperiu german.

Înafară de acésta se afirmă, că la Berlin va fi vorba și despre evenimentele, ce se petrec în rĕsăritul Europeĭ, în *peninsula Balcanică*, dér maĭ ales în *Bulgaria*, unde în timpul din urmă s'a dat pe față un puternic curent de apropiere a principatuluĭ bulgar față de marea și puternica împĕrăță a Rusieĭ, — ceea-ce nu póte se lase indiferențĭ pe ceĭ din diplomația statelor tripleĭ alianțe.

*

FOILETONUL „GAZ. TRANS“.

Legenda Craiovițeĭ,

de *Lucilla Chițu*.

Copiĭ, nu v'apropiațĭ de apele stătătóre! La treĭ séu patru chilometri de Craiova se întinde spre apus, pe o câmpiă mărginită la orisont prin un lanț de coline, pe carĭ depărtarea le face sĕ se arete de un albastru aburos, lacul Craiovițeĭ.

Aprópe întreg acoperit de o vegetațiă aquatică, la prima vedere acest lac se confundă cu câmpul vecin; nu se zăresc decât icĭ colo micĭ ochiurĭ de apă stătătóre, pe a căror suprafață trestiĭ înclină tulpinele lor lungĭ și subțirĭ.

Peste ḑi roiurĭ de musculițe și alte insecte albastre și verḑĭ jócă învêrtindu-se nebunesce, pe când la marginea laculuĭ orăcăitul bróscelor le servesce de musică.

Séra, când culórea amurguluĭ devine din ce în ce maĭ nehotărîtă, când recórea se cobóră cu umbra și tăcerea, acest tablou ia o înfățișare melancolică.

Ochiurile de apă, atinse de raḑele luneĭ, sémĕnă cu bucățile uneĭ oglindĭ sfărîmate; arboriĭ, pe carĭ un vênt umed îĭ face sĕ se agite, sémĕnă cu nisce fantome negre; stolurĭ de corbĭ se așéḑă pe ramurile veștede scoțênd croncăiturĭ lugubre; țipetul cucuvaelor le rĕspunde; pe urmă orĭ-ce sgomot încetéză și geniul singurătățiĭ ia stăpânirea imperiuluĭ sĕu.

Atuncĭ trecĕtorul întârḑiat se cutremură reamintindu-șĭ legenda Craiovițeĭ.

Étă acea legendă istorisită de babele Olteniei.

* *
*

Era odată de mult, forte de mult, un oraș așeḑat în locul unde se află astăḑĭ lacul tăcut, un oraș mare, cu case înalte, o vechiă fortăréță, ale căreĭ înalte turnurĭ erau scăldate de rîul Jiuluĭ. . . .

Copiĭ, nu v'apropiațĭ de apele stătătóre!

Un popor fericit locuia acéstă cetate; un voevod puternic o guverna. În fiă-care ḑi clopotele frumóselor bisericĭ chemau pe creștinĭ la biserică, prăvăliile mahalalelor de neguțătorĭ erau pline de tot ce-șĭ póte cineva închipui maĭ frumos, poporul era tot-déuna sătul, și boeriĭ nu se stringeau la divan fără procese.

Bunul voevod avea o fată, despre care se spuneau minunĭ de frumusețe, deși n'o vĕḑuse nimenĭ, afară de tată-sĕu și de doica, care o servea. Când s'a născut, părințiĭ eĭ au uitat sĕ facă ospĕț pentru ursitóre, și, ca sĕ-ĭ pedepséscă pentru acéstă ofensă, cele treĭ surorĭ legară sórta princeseĭ cu a orașuluĭ, declarând, că îndată-ce acéstă ar trece pragul cameriĭ, unde s'a născut, Craiovița și locuitoriĭ seĭ vor dispăré. Așa, că sĕrmana domniță, ajunsă fată mare, murea de urît torcênd lână între patru pĕrețĭ.

Într'o ḑi un tinĕr împĕrat, aliat al voevoduluĭ, cerŭ în căsĕtoriă pe frumósa princesă. Era în Aprilie; paserĭ cu gâtul roșu ciripeau în tufișurĭ de păduceĭ, și micĭ violete surîdeau la umbra boschetelor verḑĭ; sórele strălucea vesel și undele Jiuluĭ cântau un cântec vesel.

Frumósa domniță îșĭ ḑărĭ pretendentul prin o deschiḑĕtură a obloneluĭ. Călare pe un cal de Bugeac, cu o șea bogată, tinĕrul împĕrat preces de trîmbițe înainta în mijlocul unei escorte strălucite.

Mantia-ĭ era brodată cu fir de aur și perle, o pană lungă albă fâlfâia în coiful sĕu de argint.

Neputând resista curiosităție, domnița întredeschise ferĕstra pentru a-ĭ vede maĭ bine.

În acest moment tinĕrul împĕrat ridică capul și princesa, asupra căreĭ îșĭ aruncă ochiĭ, îĭ plăcŭ estrem de mult, căcĭ se opri de-odată și, după-ce o salută adênc, îĭ aruncă îndemânatec un buchet de florĭ, care-l avea în mână.

Fórte mișcată, domnița închise

Dér nu numai întêlnirea de împĕrațĭ la Berlin este, care face bătaiă de cap celor din inalta diplomațiă, ci și **călĕtoria Țarului Nicolae la Moscva** cu prilejul Pascilor rĕsăritene. La Moscva Țarul va aduna tótă nobilimea rusĕscă, pentru-ca sĕ-i comunice lucrurĭ însemnate. Așa ceva nu s'a făcut în Rusia, decât în împrejurărĭ grave și estra-ordinare, precum a fost la 1812, la 1853 și la 1876, anĭ, carĭ au precedat cele trei marĭ rĕsbóie rusescĭ din vécul al nouĕ-spre-ḑecelea. Mulțĭ se întrébă, ce vré Țarul? Nu cumva are de gând sĕ pregătéscă un rĕsboiŭ érășĭ împotriva Turciei, cu care în timpul din urmă Rusia a avut dese neînțelegerĭ? Rusia își pune încet, dér sigur laba acum în Asia-mică, acum în Armenia, Persia și Siria și închiriéză unul după altul porturile din Asia-orientală. Așa-dér pe când la Berlin, după părerea celor mai mulțĭ, cei doi representanțĭ ai triplei alianțe se vor întêlni, pentru-ca sĕ vorbéscă și stabiléscă până unde pot sĕ închidă ochii fațăde cuceririle rusescĭ, pe atuncĭ Țarul merge la Moscva sĕ se înțelégă cu nobilimea rusĕscă asupra programului viitórei politice rusescĭ de cucerire.

*

Incât pentru **Bulgaria** trebue sĕ amintim aicĭ, că acum de vre-o două sĕptĕmânĭ ministru de rĕsboiŭ bulgar petrece în Rusia. La Petersburg a fost primit cu mare alaiŭ. Scopul călĕtoriei ministrului bulgar se ḑice, că este rusificarea armatei bulgare prin aplicarea de ofițerĭ rușĭ în armată. Intr'o convorbire, ce a avut'o el cu un colaborator dela fóia rusĕscă „Odeskoj Listok" a ḑis, că de aicĭ înainte ofițerii armatei bulgare își vor primi educația mai înaltă și perfecționarea lor *numai în Rusia*. O altă gazetă rusĕscă „Moskovkija Vjedomosti" anunță din isvor sigur, că misiunea ministrului bulgar în Rusia, este crearea de legăturĭ militare între Sofia și Petersburg.

In cestiunea întregirei salariilor preoților românĭ gr. or. publică „Telegraful Român" următórele informațiunĭ:

„Petițiunile însintate cu documentele referitóre la statorirea congruei au fost compuse de mulțĭ preoțĭ în mod manc, și de aceea au reclamat, cum se scie, o nouă esaminare, revisiune și întregire — și astfel cuota pe anul trecut nicĭ acum nu s'a putut statori definitiv.

„S'a asemnat însĕ cu datul de 30 Martie a. c. Nr. 25.069 la mâna Escelenției Sale I. P. S. Domn archiepiscop suma de *293.000 corone*, ca întregire a salarielor din 1899 pentru *preoțimea archidiecesană*, care sumă se va și împărți beneficianților în moment ce vor sosi dela înaltul ministeriu fasiunile aprobate, cu suma ce compete fiă-căruia, statorită în definitiv.

„Acésta o aducem la cunoscința preoțimei nóstre, care doresce a sci în ce stadiu a ajuns afacerea dotațiunei și s'a adresat aicĭ cu diferite întrebărĭ, poftind pe fiă-care sĕ-șĭ procure documentele ce dór s'ar mai cere și sĕ fiă cu luare aminte, ca sĕ dovedéscă cu acte autentice îndreptățirea, ce o are la beneficiul acordat prin lege, după ce suma trimisă se va intregi la tot casul la suma ce compete tuturor beneficianților parochĭ".

Tristă vitejiă la Cebea.

Românii din Zarand au fost într'una din ḑilele trecute alarmațĭ de vestea, că gendarmii unguresci, carĭ păzesc acum necontenit mormêntul lui Iancu dela Cebea, au smuls trei moliḑĭ mititei, ce au fost sădițĭ pe mormêntul lui *Avram Iancu* de către o damă română doi la cap și unul la picióre. Acéstă sădire a moliḑilor s'a petrecut ḑiua pe la amiaḑĭ, când patrula de gendarmĭ era dusă în altă parte. In aceeașĭ séră însĕ descoperindu-se faptul de pietate sĕvîrșit de acea damă română, gendarmii au creḑut, că numai așa vor pute dovedi însușirea lor de paznicĭ ai ordinei în „statul de cultură și de drept maghiar", decă vor smulge acei moliḑĭ și-ĭ vor arunca în șanțul din drum. Li-se dusese și până acuma vestea cu câtă brutalitate proced în tóte, dér o astfel de pângărire a unui mormênt scump fiă-cărui Român, totușĭ chiar și din partea gendarmilor regimului șovinist și terorist, ce trebue sĕ-l îndurăm, a trebuit sĕ ne surprindă. Până unde a ajuns disprețul a tot ce e sfânt Românului de către argații înarmațĭ ai puterii, o dovedesce acéstă sĕlbatecă profanare a mormêntului lui Iancu.

Firesce, că vestea despre acest atentat a trebuit sĕ producă cea mai adêncă mâhnire în poporațiunea română din jur numai puțin ca între toțĭ Românii, carĭ vor afla-o. Slab trebue că se simte guvernul de aḑĭ, decă își ia refugiul la astfel de apucăturĭ și mijlóce, spre a înspăimênta pe Românĭ, ca și când așa ceva ar pute sĕ-i înspăimênte, ca și când ar fi în stare, nu patrula dela Cebea, dér tótă gendarmeria din țéră, sĕ smulgă simțul de iubire și adorațiune către eroul sĕu din inima poporului; par' că ar fi vre-odată în stare sĕ smulgă din ea simțul de demnitate națională, care-l face sĕ fiă mândru de faptele eroice sĕvêrșite de către marii luptătorĭ și apostolĭ ai românismului din anii redeșteptării și ai liberării de sub jugul impus și purtat de vécurĭ.

Nu, ḑéu, cei dela stăpânire n'au minte, căcĭ prin asemenĭ isprăvĭ, ca cea a gendarmilor dela Cebea, și mai presus de tóte prin isprăvĭ nemernice ca aceea a subprocurorului lor dela Alba-Iulia, carĭ au pricinut și prigonirile mai nouĕ ale tinerimei nóstre, nu fac decât sĕ amărĕscă și mai mult pe Românĭ și în cele din urmă din ce vor sĕ se arate mai grozavĭ, sĕ fiă luațĭ cu atât mai mult în rîs de sarcasmul (batjocura) poporului amărît până 'n sufiet.

Tristă vitejiă, ce nu póte avé decât numai triste și durerose urmărĭ!

Rĕsboiul dintre Burĭ și Englesĭ.

Sĕptĕmâna acésta a fost rea pentru Anglia. Nu că dór' în ḑilele din urmă s'ar fi dat luptele însemnate de care vom aminti mai jos, ci pentru-că acum numai a eșit la ivélă, în ce chip crudel sorții rĕsboiului s'au întors érășĭ în potriva Englesilor.

Armata principală englesă dela Bloemfontein este acum cu desăvîrșire încunjurată de trei părțĭ de către Burĭ, așa că Roberts este împedecat pentru acum de a înainta. Aprópe tóte trupele englese trimise în alte părțĭ, fiă ca aripe, fiă ca avangardă séu ca „împăciuitóre" au fost rênd pe rênd bătute și alungate de Burĭ. Dér nu numai atât. La *Reddersburg* Burii au pus mâna pe cincĭ companiĭ englese și pe carĕle cu bagajă. Mai târḑiu apoi în 6 și 7 Aprilie n. Burii dela *Merkatsfontein*, conduşĭ de vitézul general *De Wett*, au secerat o strălucită victoriă asupra Englesilor din carĭ au căḑut ca morțĭ și rănițĭ peste 600, ér prinșĭ au fost 900, precum și 12 carĕ cu munițiunĭ. Pe partea lor Burii n'au avut decât 5 morțĭ și 9 rănițĭ. Nu se scie, décă în lupta acésta Burii au fost, carĭ au atacat, orĭ Englesii; se crede însĕ, că tot Burii, vrênd ei adecă sĕ atace frontul engles, pentru-ca Roberts sĕ nu pótă înainta.

Dér, pe cum se vede mai jos Burii n'au început sĕ atace numai în Oranje pe Roberts, ci și în Natal pe Buller. In Natal ei încep acum sĕ pășĕscă érășĭ tot cu mai mare îndrăsnélă și după cum se vestesce în urmă, pășirea lor are chiar succese și s'ar păré că și aicĭ norocul e pe partea lor.

*

Ĕtă așa-dér, că au sosit și Pascile apusene, fără ca Roberts sĕ pótă da în *Pretoria* banchetul promis atașaților militarĭ strĕinĭ. Nu numai, că n'a ajuns, dér armata sa se află în starea cea mai de plâns. Obosită, prăpădită, încercată de bóle și de tot felul de nevoi și calamitățĭ, óstea lui Roberts vegetéză așa ḑicênd pe câmpia Bloemfonteinului si ar fi o norocire pentru ea, décă ar fi lăsată în pace acolo. Rĕu a pățit'o mai ales cavaleria englesă. Ḑecĭ de mii de cai au pierit și caii, carĭ sunt cumpĕrațĭ în Europa și prin America și carĭ sunt nededațĭ cu clima, se bolnăvesc și pier încurênd.

Pentru-ca bătaia lui Dumneḑeu sĕ o simtă Anglia și mai amar, a trimis mulțime de bóle, ce seceră în rêndurile Englesilor jertfe marĭ. Se ḑice, că nu este regiment engles, care sĕ nu aibă 1—200 bolnavĭ de aprindere de plămânĭ, căcĭ în Africa sudică a dat tocmai acum iérna, care i află pe soldații englesĭ îmbrăcațĭ tot în haine subțirele de vară, cum plecară de acasă; din causa acésta apoi se și îmbolnăvesc.

E ceva grozav, când trebue sĕ te gândescĭ, că de tot ce are lipsă armata englesă, trebue transportat din Anglia și America, mai întâiŭ la Capstadt, apoi de aicĭ până la Bloemfontein trebue sĕ se facă un drum colosal de lung, ca bună-óră din Varșovia și până la Londra. A susținé în chipul acesta cu hrană, cu munițiune, cu cai, boi de tras și cu catârĭ o armată de 100,000, câtă se află acum în Africa sudică, și a o susținé pe pămênt strĕin — este ceva neînchipuit de greu.

*

Dér cum stau Burii? Ei au ocupat partea de miaḑă-nópte a statului Oranje și au întărit înfricoșat tóte posițiunile și punctele, unde li-se pare, că trebue sĕ dea piept cu dușmanul. Din vêrfurĭ de munțĭ și délurĭ, din crepăturĭ și văgăune trimit ei cete de câte 80—100 și până la câte 5—6000 de ómenĭ în potriva trupelor englese, ca sĕ se bată cu ele unde cred, că pot fi sigurĭ de isbândă. Burii nu fac altcevă decât pândesc și vênéză acum asupra unei trupe dușmane, acum asupra vr'unui transport cu hrană și munițiă; pe cât li-se póte nimicesc liniile ferate și comunicarea armatelor englese împrăsciate cu centrul din Bloemfontein, pentru-ca sĕ zădărnicéscă orĭ-ce mijloc de hrană

---

ferêstra, dér luà buchetul, pe care îl duse la gură roșindu-se, pe când tinĕrul împĕrat suia treptele, carĭ duceau la palatul voevodului.

Dér vai? bucuria lui trebuia sĕ fie de scurtă durată, căcĭ bunul voevod îi făcù cunoscut, că fiica sa era osândită la o închisóre perpetuă, și décă ar încerca numai sĕ trécă pragul camerii sale, Craiovița cu toțĭ locuitorii sĕi ar dispăré, așa hotărîseră ursitórele ofensate.

Cu tóte acestea tinĕrul împĕrat nu se descuragia. Se prefăcù, că e în bună înțelegere cu aliatul sĕu, dér câștigă o femee din palat și ajunse a comunica cu princesa, pe când dormea doica.

Se hotărî, ca în nóptea de Vinerea mare, la óra când voevodul și poporul sĕu vor fi la biserică, domnița sĕ vină sĕ intâlnéscă jos la scară pe tinĕrul împĕrat și sĕ fugă împreună afară din oraș. Acéstă nópte a fost sĕ fia fatală Craioviței. Sub cerul înstelat, sunetul clopotelor rĕsuna în aerul curat și armonia lor părea, că ridică la ceriu rugăciunile creștinilor prosternațĭ.

Pe când doica își frângea mânile de desperare în cameră, la scară brațele unui cavaler se întindeau spre princesă; învingĕtorul sĕu o așeḑă înainte pe calul din Bugeac, și animalul împintenat o luà în galop furios.

Dér nu trecù bine curtea palatului și se deslănțuì un vênt grozav; cataractele ceriului se deschiseră, Jiul eșì din albia sa, pămêntul se cutremură, pe când orașul se cufunda cu încetul.

Apa se ridica, se ridica mereu, ajunse de-asupra caselor și în curênd de-asupra turnurilor; pe când clopotele amestecau încă sunetele lor funebre cu plângerile muribunḑilor. Totul dispăruse, penagiul alb al tinĕrului împĕrat și rochia albă a domniței pluteau singure pe unde, pe urmă se cufundară în abis.

. . . Copiĭ nu v'apropiațĭ de apele stătătóre!

* * *

Bĕtrânele de pe la sate afirmă, că chiar în ḑilele nóstre, în timpul serviciului religios la Vinerea mare, copiiĭ în nevinovăția vêrstei lor, aud sunetul clopotelor bisericelor înnecate bătênd în adêncimile bălței Craioviței. Adevĕrul e, că copiiĭ dorm la óra aceea, așa, că nu putem fi sigurĭ de cele spuse.

Tradusă de d-na **S. Octavia.**

Osman-pașa și căderea Plevnei.

Vestitul general turc *Ghazi Osman-Pașa* a murit sĕptĕmâna trecută în Constantinopol în vêstă de 68 de anĭ. Cu dênsul s'a stins unul din cei mai vitejĭ generalĭ turcĭ, care în rĕsboiul ruso-româno-turc din 1877/78 a salvat cinstea armatei turcescĭ. Cine nu scie, cu cât eroism și înděrătnicià a apărat Osman-pașa Plevna, unde se întărise atât de bine, încât mult timp tótă bravura desfășurată de Rușĭ nu-l putù clintì din loc, până ce în cele din urmă sosind ajutorul Românilor, armatele reunite ruso-române de sub comanda domnitorului Carol I i-au înfrânt resistența.

Dat fiind, că la redutele Plevnei óstea română a făcut minunĭ de vitejiă și un regiment român a fost cel dintâiu, care a întrat în Plevna, aflăm la loc a reproduce aicĭ următórea minunată descriere a căderei Plevnei, așa cum o găsim în cartea *„Resboiul nostru pentru neatêrnare"* scrisă și publicată anul trecut la Bucurescĭ de G. *Coşbuc.*

*

Era pe la nouĕ césurĭ dimineța, pe vremea când Osman dincolo de rîu prăpădea pămêntul și băga pe Rușĭ în tóte răcorile peririi. Colonelul Cerchez cu ai sĕi era pe délul de de-asupra Plevnei. Atuncĭ se vĕdù venind din vale o deputațiune de orășenĭ din Plevna pe crésta dealului Bucovei la colonelul Cerchez. Orășenii îi spuseră, că tóte oștirile turcescĭ au eșit din Plevna, și au rugat pe Românĭ sĕ ia în stăpânire orașul. Colonelul Cerchez a rupt atuncĭ un batalion și l'a trimes în Plevna, ér cealaltă oștire a repedit'o pe șesul Plevnei, ca sĕ isbéscă pe Adil.

Nefericită potrivire de lucrurĭ! Tocmai în vremea când sprintenul Osman spărsese rêndurile Rușilor și era eșit la marginea largului, într'aceeașĭ vreme un bata-

la Englesĭ. Chiar sĕptĕmâna trecută Burii au prins dela Englesĭ un transport de 200 carĕ cu muniţiune şi altul de 150 carĕ cu provisiune.

Burii s'au întărit puternic pe şirul de munţĭ dintre Kroonstad şi Vynburg, unde se află 35.000 şi sunt provĕḑuţĭ cu de tóte, ca — după cum a ḑis conducĕtorul deputaţiunei transvaaliene venind în Europa sĕ mijlocéscă pacea — rĕsboiul sĕ-l pótă continua pănă în Octomvre 1900.

Se póte, căcĭ după cum stau lucrurile aḑĭ, de pace nicĭ vorbă. Anglia nu vré sĕ fiă batjocurită, Burii nu vor sĕ fiă sclavĭ. Aşa-dér înainte!

*

Scirile mai nouĕ sosite de pe câmpul de rĕsboiu spun, că — precum am amintit mai sus — Burii au păşit cu multă îndrăsnélă în Natal. La *Glencoe* în 10 l. c. Burii au înaintat în ḑorĭ de ḑi aprópe de lagĕrul engles, pe care au început sĕ-l bombardeze cu tunurile. Bombardarea a ţinut ḑiua întrégă. *Resultatul a fost favorabil pentru Burĭ* şi se crede, că pierderile Englesilor sunt marĭ.

*

Transvaalul a trimis Portugaliei un ultimat şi i-a dat de scire, că décă lasă Angliei transportarea de trupe prin teritoriul portugez, acésta o consideră de *casus belli* şi se va folosi şi Transvaalul de mĕsurĭ de forţă contra Portugaliei.

SCIRILE ḐILEI.

— 1 (14) Aprilie.

Casina română din loc va ţiné mâne, Duminecă, în 15 Aprilie n. la 4 óre p. m. o adunare generală extra-ordinară.

Adunarea *Asociaţiunei pentru sprijinirea învĕţăceilor* şi sodalilor românĭ meseriaşĭ din Braşov, ce avea sĕ se ţină mâne, Dumineca, a trebuit din nou sĕ fiă amânată din causă, că tot mâne se va ţiné şi adunarea Casinei, la care au sĕ ia parte mai mulţĭ dintre membrii Asociaţiunei meseriaşilor.

Pentru masa studenţilor românĭ din Braşov au mai întrat următórele contribuirĭ:

1) *Direcţiunea* institutului „*Albina*" din Sibiiu ***400 coróne.***

2) „*Lugoşana*" instit. de credit în Lugoş ***50 coróne.***

3) „*Olteana*" cassă de economii din Viştea de jos ***40 coróne.***

Primésca nobilii donatorĭ cele mai vii mulţămite. — *Direcţiunea şcólelor.*

Mareşalul Curţii române. D-l George C. Philipescu, fost ministru la Petersburg, fost senator, este numit mare mareşal al Curţii M. S. Regelui. O parte din atribuţiunile, pe carĭ sub numele de prefect al palatului le esercia şeful casei militare, se vor împlini de noul demnitar. Şeful casei militare nu va mai avé, decât atribuţiunile de şef al Statului major regal.

Academia Română. Vinerĭ 31 Martie v., la ora 1 p.m., Academia Română a ţinut şedinţă publică în localul ei — Calea Victoriei 135. In şedinţa acésta avean sĕ se facă următórele lecturĭ: D-l D. Sturdza: Darea de sémă a jubileului de 200 de anĭ ai Academiei prusiane de sciinţe. D-l general C. Brătianu: Notiţe asupra lucrărilor cartografice şi geometrice în România.

Uneltirĭ în contra unei şcóle. Din comitatul Treiscaunelor ni-se scrie, că în comuna Boroşneul mic de mult timp se uneltesce pentru înfiinţarea unei şcóle ungurescĭ de stat şi pentru nimicirea şcólei române gr. or., dér timp îndelungat uneltirile au rĕmas zadarnice, căcĭ fruntaşii comunei ţineau laolaltă şi luptau umĕr la umĕr pentru susţinerea şcólei lor. Acum însĕ s'a găsit un duh rĕu între ei, anume Avram Cernea, care spre nenorocirea comunei e şi epitrop la biserică. Acesta, împreună cu câţĭ-va clicaşĭ ai sĕi, au desbinat pe poporenĭ şi o parte dintre ei s'au făcut duşmanii şcólei lor confesionale, pe care ḑic, că nu vrĕu s'o mai susţină, ba după cum ni-se scrie, au înaintat chiar şi cerere la inspectorul unguresc de şcóle, ca sĕ-le mijlocéscă înfiinţarea unei şcóle de stat etc. — Asupra acestor dureróse stărĭ de lucrurĭ atragem atenţiunea d-lui protopop din partea locului şi a autorităţilor nóstre şcolare superióre peste tot, căcĭ luarea unor grabnice mĕsurĭ pentru încungiurarea pericolului se vede a fi fórte necesară.

Monumentul anexării Dobrogei. Monumentul comemorativ al anexării Dobrogei va fi inaugurat la Tulcea după ḑece Maiŭ. Pentru acéstă serbare cunoscutul atelier de gravură Carniol-fiul din Bucurescĭ, a fost însărcinat sĕ bată 500 medalii de bronz şi 50 de argint. Pe o parte aceste medalii vor avé efigia M. S. Regelui, ér pe cealaltă parte o figură alegorică.

Visite princiare în Viena. Cu prilejul aniversării a 70-a dela nascerea Majestăţii Sale monarchului nostru, mai mulţĭ principĭ domnitorĭ vor merge la Viena. Intre aceştia va fi împĕratul german Wilhelm II, apoi regele Saxoniei, principele regent de Bavaria şi chiar Ţarul Rusiei, despre care se ḑice, că va sosi la Viena în Iulie a. c.

Vin acasă. Foile unguresci publică cu mare bucuriă scirea, că industriaşii *sĕcui* stabilităţĭ prin *România* vor sĕ se reîntórcă acasă. La camera de comerciŭ din Tĕrgul-Mureşului sosesc ḑilnic întrebărĭ şi rugărĭ sĕ li-se arate oraşele din Ardeal, unde sĕ se pótă stabili, căcĭ au de gând sĕ se reîntórcă acasă din România. Afară de aceştia, spun numitele foi, se vĕd prin Ardeal carĕ lungĭ de ale Ciangăilor din Bucovina, carĭ se reîntorc în Ardeal. Sĕptĕmâna acésta au sosit din comuna bucovinéna de Ciangăi Hadikfalva 8 familii, carĭ s'au stabilit în Hunedóra, unde şi-au cumpĕrat pămênt.

Cor la biserica de pe Tocile. Aflăm cu mulţămire că zelósa tinerime din parochia bisericei de pe Tocile (suburbiul Scheiu) în tótă liniştea s'a constituit într'un cor sub conducerea harnicului cântăreţ al aceleaşĭ bisericĭ, d-l George *Mercheşian* şi după un eserciţiu de mai multe sĕptĕmânĭ, a ajuns a puté surprinde pe poporenii de pe Tocile cu un cor, care după cum ni-se comunică, mâne în Dumineca Floriilor, va cânta pentru întâia óră. Corul constă din vre-o 45 de tinerĭ şi tinere. A fost o vechiă dorinţă a parochianilor bisericei de pe Tocile se-şĭ înfiinţeze un cor mixt permanent, cum se şi cuvine mai ales la o biserică dela oraş. In scopul acesta prin diferite producţiunĭ date de tinerime s'a pus basa unui fond care aḑĭ este de vre-o 400 fl. Nefiind însă acesta de ajuns, d-l Mercheşianu a luat asupră-şĭ sarcina de-a instrua şi conduce corul *gratuit*, urmărindu-se scopul de-a se lăsa fondul sĕ se sporéscă pănă va ajunge la o sumă corĕspundĕtóre spre a puté susţiné şi asigura esistenţa corului prin interesele sale.

Proces pentru anulare de testament. Ḑiarul „Galaţĭ" află, că d-na Tache Anastasiu a intentat proces Academiei Române pentru anularea testamentului lăsat de rĕposatul ei soţ. D-na Tache Anastasiu revendică suma de un milion, ce i-se cuvin prin drepturĭ d-sale.

Regimentele de cavaleriă română vor fi pe viitor de 2 tipurĭ: Regimentele de cavaleriă permanentă; regimentele de cavaleriă cu schimbul. regimentele de cavaleriă permanentă vor fi în numĕr de 9, şi anume: 6 regimente de roşiorĭ, dela 1—6; 3 regimente de călăraşĭ permanenţĭ, 7 şi 9. Regimentele de cavaleriă cu schimbul vor fi în numĕr de 8, şi anume: 1—6, 10 şi 11 de călăraşĭ. Reşedinţele regimentelor de cavaleriă permanentă sunt variabile şi se hotărĕsc prin decret regal; ér reşedinţele regimentelor cu schimbul s'au fixat la Turnu-Severin, Caracal, Bucurescĭ, Turnu-Măgurele, Călăraşĭ, Ploescĭ, Giurgiu şi Brăila.

Filantrop grec. Ḑilele trecute a rĕposat în Atena un comerciant, cu numele D. Spandicĭ, testându-şĭ întrégă averea pentru scopurĭ culturale şi de binefacere. A testat 100 de mii lei spitalului din Atena, 200 de mii lei comunei sale natale Silinaniz, pentru înfiinţarea unui spital, şi 800 de mii lei oraşului Atena, care va avé sĕ împartă dobênḑile acestei sume, an cu an între 80 fete sĕrace, dér cu o purtare bună.

Nou preot în Tirşolţ. Ni-se scrie: In parochia Tirşolţ, tractul protopopesc al Ţĕrei Oaşului, comuna Satmar a fost întrodus nou denumitul preot, d-l *Eugeniu Dredean* în 1 Aprilie st. n. Cu ocasiunea acésta M. O. D-n Ioan Roman, protopop tractual, prin o vorbire frumósă ocasională a desfăşurat în terminĭ fórte acomodaţĭ relaţiunea, ce trebue sĕ fie între noul preot şi între credincioşĭ, ca lucrarea lor în unire sĕ aducă ródele cuvenite. Asemenea şi noul preot desfăşurându-şĭ programul de procedură şi cerênd sprjinul credincioşilor a promis, că precum păstorul cel bun şi sufletul îşĭ pune pentru oile sale, aşa şi d-sa va apĕra turma sa şi cu jertfirea vieţei, décă ar vedé-o atacată de lupĭ nemiloşĭ etc. Dorim deplin succes şi pe acéstă cale noului şi tinĕrului preot, d-lui Eugeniu Dredean, întru conducerea turmei altcum destul de delăsate.

„Reuniunea meseriaşilor românĭ din Orăştie" va arangia o representaţiă teatrală în 23 Aprilie n. c. (a doua ḑi de Pascĭ) în sala otelului „Transsylvania" din loc. Venitul curat e destinat fondului Reuniunii. Se va representa: 1) „Herşcu Boccegiul", cântecel comic de V. Alexandri, predat de d-l Rusalin Ionescu. 2) „Dragoste", comediă într'un act de A. din Dorna, representată prin: d-l G. Dreghicĭ, d-şóra Valeria Grofu, d-l I. Tomuţa, d-şóra Safta Adamescu. 3) „Băi de Mare" comedia într'un act de A. din Dorna, representată prin d-nii: Rusalim Ionescu, Dum. Martin, d-na Lucreţia Martin şi d-ra Rosa Raţiu. După producţiune dans.

Prelegere economică. Dumineca trecută, în 8 Aprilie n., s'a ţinut în comuna Turdaş *a 7-a* prelegere economică arangiată de reuniunea economică dela Orăştiă. Prelegerea a succes bine. Sala şcólei române — şcólă susţinută de amêndouĕ confesiunile în cea mai bună înţelegere — erau de faţă câţĭ au încăput în sală: vre-o 90 ţĕranĭ fruntaşĭ, mai mulţĭ preoţĭ, învĕţătorĭ, ér din partea comitetului Reuniunei secretarul acesteia I. Moţa, economul C. Baicu şi cassarul V. Orbonaş. Adunarea a fost deschisă de d-l preot T. Adam, după care secretarul Moţa a ţinut o prelegere despre *însemnătatea maşinelor agricole.* D-l C. Baicu a vorbit despre *folosul pomăritului*, ca un bun isvor de venit pentru economĭ etc. Ne pare bine, că harnica Reuniune română dela Orăştiă îşĭ continuă laudabila activitate cu atâta constanţă şi stăruinţă. Dea Dumneḑeu, ca acel nobil zel sĕ nu scadă nicĭ-odată!

Cultura mătasei în Bănat. Din raportul comisariului ministerial Paul Bezeredy despre resultatul culturii mătasei în 1899 în părţile sudice ale ţĕrei, estra-

---

lion românesc, dintr'al şeselea de liniă, cu colonelul Algiu în frunte, întra în Plevna, ca sĕ ia în stăpânire nebiruitul cuib al celui mai îndĕrătnic general al Sultanului. Bietul Osman nicĭ nu visa, că Plevna e ocupată; el credea, că décă nu-i va fi cu noroc umbletul, sĕ se întórcă prin redute şi sĕ începă érăşĭ trudele împotrivirii...

*

Pe crésta delurilor dela Bucova, batalióne românescĭ steteau înşirate, gata sĕ plece, dér oficerĭ şi soldaţĭ se opriră de-odată ca ţintuiţĭ de-o mână puternică, şi rĕmaseră neclintiţĭ pe loc. Tóte privirile erau întórse spre o partĕ, pe cósta Bucovei despre Plevna, şi urmăreau cu neţărmurită încordare înălţătórea priveliştе ce se desfăşura pe cóstă. Batalionul nostru, trimes sĕ între în Plevna, scobora pe clinul dealului cu paşĭ repeḑĭ par'că ar fi voit sĕ sbóre. Ne-a învrednicit Dumneḑeul neamului nostru sĕ ajungem şi acéstă ḑi! Lacrimile părinţilor de acasă, carĭ şi-au stors ochii de mila băeţilor din tabĕră, şi chinurile băeţilor de trei lunĭ prin şanţurĭ sub posomorîta vĕrsare de ploi a ceriului nemilostiv, tóte aceste trebuiau sĕ fie rĕsplătite şi mare şi frumósă trebuia sĕ fie ḑiua resplătirii.

Şi tot scobora batalionul, scobora mereu, şi a întrat pe stradele oraşului şi a perit din vederea oştirii de pe dealurĭ. Nicĭ un soldat nu s'a clintit din loc; ca înmărmuriţĭ au stat acolo în zarea culmei, cu sufletul plin de mândriă şi cu ochii plinĭ de flacărĭ, stăruind sĕ vadă totul pănă ce n'au avut ce sĕ mai vadă. Erau par'că îngrijaţĭ de sórta celor ce îndrăsnesc sĕ s'apropie de blăstĕmatul oraş al Plevnei, de locul care-i îngrozise atâta vreme pănă şi prin visurile lor, şi par'că se uitau după dênşii, ca şi când s'ar fi dus ca sĕ nu-i mai vadă. Şi atuncĭ ochii lor scânteiau în umeda durere a lacrimilor. Şi par'că se rugau pentru sufletele lor. Ér în gândul lor toţĭ într'un glas le ḑiceau: sĕ ne vedem sănĕtoşĭ flăcăi!

Atuncĭ, ca şi când i-ar fi împins aceeaşĭ mână puternică, ei s'au întors grăbit sĕ plece, căcĭ datoria lor şi avêntul vitejiei îi chiăma la încăerarea şi la învălmăşagul morţii, pe dealurile dela Opanez. Dér când s'au întors la drépta, ca s'apuce drumul, étă în faţa lor, pe o muche învecinată, însuşĭ bărbatul, care i-a dus în rĕsbóiele biruinţii, Domnitorul nostru însuşĭ. Căcĭ îndată ce audise de întrarea Românilor în redute, El alergă, cu nemărginita bucuriă în suflet şi cu vrednică mândriă în inimă, spre crestele Bucovei. Şi, ajuns la vreme, El însuşĭ a vĕdut cum oştile sale scoborau spre Plevna, însuşĭ a petrecut cu ochii şi cu sufletul pe cei ce puneau de cea dintâia dată piciorul în culcuşul leului Osman. „Trăiéscă Domnitorul", strigară batalióne salutând pe comandantul lor, ér El, neputêndu-şĭ ascunde bucuria, scóse chipiul şi ridicându-l, sus de-asupra capului, strigă: „Sĕ trăiţĭ flăcăi!" „Trăiéscă România!" Batalionele repetară „Trăiéscă România", şi vuetul strigării lor se isbì din deal în deal şi dus pănă departe rĕsuna peste văile Plevnei, repetat de ḑece-orĭ „Trăiéscă România!"

*

În vremea acésta, oştile nóstre din faţa Opanezului, erau de mult încăerate cu Turcii lui Edem de prin redutele de acolo.

Turcii aveau la Opanez patru redute marĭ. Pe una, pe cea de către Miédă-Nópte a satului, s'asvîrlì colonelul Dona cu dorobanţii din Vlaşca şi cu vênătorii batalionului întâiu. Turcii se împotriveau cu desnădăjduire, apĕrând cu înverşunare reduta. Dér bătuţĭ în cóste de tunurĭ şi 'n faţă de pedestrime, ei fură goniţĭ cu baioneta şi dându-se 'ndĕrĕt s'adunară în reduta cea mare din sat.

La reduta despre médă-ḑi a satului s'asvîrlì colonelul Sachelarie cu vênătorii batalionului al patrulea, cu dorobanţii din Teleorman şi cu puţinĭ dorobanţĭ din Ilfov, ajutaţĭ de câte-va companii de liniă. După o luptă straşnică din plumbĭ şi apoi dup'o năvală cu baioneta, Turcii se retraseră din redută, după vr'o douĕ césurĭ de împotrivire, adunându-se şi aceştia în reduta cea mare din sat.

La acéstă redută se lupta însuşĭ Edem paşa. Lupta era stăruitóre; Turcii s'apĕrau cu cea mai din urmă mâniă, focul lor era neîntrerupt. S'adunase pe capul lor tótă oştirea nóstră câtă era pe acolo.

Domnitorul Carol alerga în tóte părţile şi singur cârmuia luptele. La Opanez era svîrcolire mare, căcĭ Edem îşĭ pusese tótă puterea sĕ ţie în loc pe Românĭ, ca

gem, după „Revista Economică" următórele date: In anul 1899 s'au ocupat cu cultura mătasei: în comitatul Timiş 9729 familii, în Torontal 15,117 şi în Caraş-Severin 4067. Căştigul producenţilor a fost: în comitatul Timiş 213,488 cor. în Torontal 458.510 cor. ér în Caraş-Severin 113,136 cor. In raport cu anul 1898 căştigul arată un plus de 100,000 coróne. In curs de douĕ-decĭ anĭ, de când s'a întrodus cultura mătăsii, resp. a vermilor de mătase, din valorisarea mătăsii din comitatul Timiş a realisat un căştig de 3.434,398 cor., comit. Torontal 3.418,276 cor., ér com. Caraş-Severin 1.445,166 cor. In privinţă căştigului realisat prin acest ram de economie comitatul Timiş ocupă locul al doilea, urmând imediat după comit. Bács-Bodrog, care în acest timp a realisat un căştig de 9.351.338 coróne.

Asociaţiunĭ pentru valorisarea ouĕlor. La îndemnul ministrului unguresc de agricultură Daranyi au început a-se înfiinţa în Ungaria propriu dişă Asociaţiunĭ pentru valorisarea ouĕlor. S'au înfiinţat până acum 11 asociaţiunĭ de acestea cu 2500 membrii. Ele plătesc 48 ouĕ cu 2 coróne, pe când comercianţii micĭ numaĭ pentru 60—80 ouĕ pot da 2 coróne. Acésta din causă, că numitele asociaţiunĭ transportă ouĕle direct la magazinul de esport, pe când micii comercianţĭ din causa prea marelor cheltuelĭ nu pot s'o facă acésta. Transportul de ouĕ, ce se face de aceste 11 asociaţiunĭ, este de câte 110-120 de lădĭ în preţ de 6-6500 coróne pe ḑi, aşa că economul mic capĕtă pentru ouĕle prăsite încă acum, la începutul consorţiilor, cu 25—30% mai mult. D-óre-ce în anul trecut 1899 pentru ouĕle esportate din Ungaria s'au incassat 25 milióne de coróne, urméză, că profitul prăsitorilor de ouĕ s'a urcat cu 5—6 milióne coróne. Se póte vedé şi din acésta ce marĭ resultate se póte ajunge prin însoţirĭ. Cele mai dintâiu chiămate de-a lua şi la noi iniţiativa pentru constituirea consorţiilor ni-se pare a fi reuniunile nóstre agronomice. Numai începutul de s'ar face, căcĭ după aceea în scurt timp cestiunea ar lua avênt.

Curs de pomărit şi stupărit în Cugir. D-l învĕţător dirigent Ioan *Muntean* din Cugir lângă Orăştie va deschide din 15 Iulie până în 15 August a. c. un curs de pomărit şi stupărit, îndeosebĭ pe sama învĕţătorilor. Consistoriile din Blaşiu şi Lugoşiu vor recerca pe învĕţătorii din eparchiile dênşilor sĕ ia parte măcar câte doi din fie-care protopopiat. E fórte de dorit, ca la asemenea cursurĭ sĕ ia parte cât mai multĭ învĕţătorĭ.

Insoţire pentru evaluarea pómelor şi legumelor. Incă cu data de 18 Martie a. c. mai mulţĭ fruntaşĭ din comitatul Hunedórei în frunte cu d-l fişpan Nic. Bethlen au lansat un apel publicat şi în românesce pentru înfiinţarea unei însoţirĭ sub firma: „*Transsylvania, însoţire pentru evaluarea şi prelucrarea după sistemul fabricelor a pómelor şi legumelor, în Deva*". Capitalul social e proiectat cu 200.000 cor. împărţit în 4000 bilete de participare de câte 50 cor. Scopul însoţirei, după cum se ḑice în apel, va fi: a evalua séu fructifica pómele de prima calitate, ca producte rudimentare, ér celelalte póme şi soiurile de legume prelucrându-le cu pricepere şi după specialităţĭ, eventual a organisa esposiţiunĭ şi din veniturile acestora a împărţi la timp şi ocasiune premii mai micĭ séu mai marĭ la producenţĭ". Insoţirea se intenţionéză a se înfiinţa „ca întreprindere de fabrică, întocmită conform recerinţelor technice moderne". In special se au în vedere productele comitatelor Alba inferióră, Bistriţa, Braşov, Hunedóra, Tĕrnave, Mureş-Turda, Turda-Arieş, Odorhoiŭ, Arad şi Caraş-Severin. In comitetul esecutiv se află şi d-l Dr. Ioan Mihu directorul „Ardelenei" din Orăştiă. Intre acţionarii subscrişĭ până acum se află 22 de băncĭ, între carĭ şi institutele române de credit „*Crişana*" din Brad şi „*Ardeleana*" din Orăştiă.

Arendare. Dela administraţia forestierală orăşenéscă din Timişul-de-jos primim spre publicare următórele: In 20 Aprilie n. la 10 óre înainte de amédĭ în cancelaria oficiului forestieral din Braşov (Strada porţii 63) se vor da în arendă pe cale de licitaţiune: 1) Pescuitul în apele Timişului pe timp de 2 anĭ; 2) Păşunatul pe Timişul uscat şi 3) Carierele de nisip din Vlădiţ pe câte un an. Amĕnuntele se pot căpĕta la sus numitul oficiu forestieral.

Vêndare de arborĭ. In primăvara anului acestuia se vor vinde din grădinele forestierale din Crisbav şi din revierele dela Şanţul vechiŭ şi Zizin, cu preţurĭ eftine, molidĭ, pinĭ, bradĭ etc. Comande se pot face la oficiul forestieral din Braşov séu la administraţiile revierelor din Crisbav, séu Cernatul Săcelelor.

Cel mai potrivit cadou. Suntem în préjma unui praznic mare. Vin Pascile. Fiă-care dintre noi va avé de sigur pe cineva, căruia ar dori sĕ-ĭ facă de sĕrbătorĭ ceva cadou. Ce? O întrebare al cărei rĕspuns depinde mult dela situaţia celui ce vré sĕ dea cadoul, dér şi mai mult dela gustul celui, căruia ar dori sĕ-l de. Er acest gust, când acel *cinera* e *ca* şi nu el, are atâta sumedenia de nuanse, încât a bună sémă poţĭ risca 100 contra 1, că nu i-l nimerescĭ. De aceea, pentru ca sĕ fi sigur, că din partea dorită cadoul îţĭ va fi bine-primit; *fă-ĭ cadou losurĭ de ale loteriei Casei naţionale*. Te costă un bagatel şi totuşi ai făcut *cel mai potrivit cadou*, pe care un Român, ce se respectă, póte sĕ-l facă unei Românce şi viceversa. Losurĭ de acestea se capĕtă la „Asociaţiune" în Sibiiu şi la tóte băncile şi librăriile românescĭ, şi *costă numai o corónă unul*. Etă decĭ resolvată problema. Nu ai prădat cu bijuterii şi marafeturi scumpe, carĭ pot eventual sĕ-ţi dea testimoniu de risipitor, şi totuşi ai făcut două fapte bune deodată, ai dat persónei respective un semn óre-care, că o ai cu drag în cugetul d-tale, şi ai sprijinit şi o întreprindere culturală românéscă.

Dela „Tinerimea Română", societate scientifică-literară în Bucurescĭ, primim următórea încunosciinţare subscrisă de preşedintele Dr. Petre S. Popovicĭ şi secretarul Ioan I. Neamţu:

Societatea va ţiné anul acesta al XVII-lea concurs de studii şi al VI-lea de lucru manual între toţĭ elevii învĕţămêntului primar, urban şi rural din România. Va ţiné asemenea al III-lea concurs asupra Istoriei naţionale şi al V-lea concurs asupra *desemnului după natură*, între toţĭ elevii şi elevele celor 7 clase secundare din tótă ţéra. Afară de acestea anul acesta pentru primaóră va ţiné concurs de gimnastică între toţĭ elevii cursului primar şi secundar din capitală.

Concursurile vor începe la 30 Aprilie a. c. şi vor continua în tóte ḑilele de sĕrbătorĭ din luna Maiŭ până la 14 inclusiv, dela órele 8—12 a. m. şi 3—7 p. m. în localul şcólei primare comunale „C. A. Roseti" din str. Clementeĭ, precum şi în salele liceului „Sf. Sava".

Concursul de Istoria naţională şi de desemn va urma în 7 Maiŭ, când tot-odată vor fi esaminaţĭ din obiectele învĕţămêntului primar şi lucru manual, elevii înscrişĭ dela şcólele din provincĭă. Er concursul de gimnastică se va ţiné în ḑiua 1 şi a 2 de Rosalii, în grădina Cismigiu.

Cei-ce reuşesc vor obţiné premii, carĭ constau din banĭ, medalii, cărţĭ, obiecte utile şi îmbrăcăminte, ce se vor distribui în ḑiua de 21 Maiŭ, aniversarea Societăţei, la Ateneu, ér concurenţilor de gimnastică imediat după terminarea concursului a 2 ḑi de Rosalii. Tuturor elevilor din provincĭă li-se vor acorda de societate pe timpul concursului locuinţă şi mâncare în mod gratuit.

De sigur, că toţĭ cei ce apreţiază însemnătatea acestor concursurĭ atât de folositóre tineretului, precum şi sacrificiile ce acéstă societate unică în felul sĕu face, îi vor da tot concursul necesar.

Prognosa timpului.

Venim aḑĭ a amenti şi pentru cetitorilor de Dumineca ai ḑiarului nostru, că d-l căpitan pens. Basiliu *Spăriosu*, care locuesce în Braşov, a scos de sub tipar un călindar grafic pe anul 1900, tipărit pe o singură fóiă de hărtie de pergament. In acest călindar sunt însemnate ḑilele şi lunile anului, arĕtându-se apusul şi rĕsăritul sórelui pentru fiă-care ḑi, fasele lunei, sĕrbătorile etc. Mai însemnată este însĕ *prognosa timpului*.

Pe basa studielor şi a unor combinaţiunĭ proprii ale sale, d-l Spăriosu arată adecă în călindarul sĕu cum are sĕ fiă timpul în fie-care ḑi de preste an: senin, ploios furtunos etc.

De-ocamdată putem spune, că asemĕnând dările de sémă publicate dela începutul anului cu privire la întêmplările meteorologice, rĕmânem surprinşĭ de modul cum s'a potrivit schimbarea timpului din Europa cu prognosa din călindarul d-lui Spăriosu.

De aceea am credut potrivit, în interesul cetitorilor noştri, mai ales a agricultorilor, sĕ facem o încercare deschiḑênd o mică rubrică, în care tot din două în două sĕptĕmânĭ sĕ arĕtăm prognosa timpului după amintitul călindar. Incepem decĭ cu ḑiua de mâne, 15 Aprilie n.:

Dela *15—21 Aprilie* st. n. timpul va fi cam turbure; în *19, 20 şi 21 Aprilie* st. n. plóiă.

Dela *22—28 Aprilie*: Sĕptĕmână turbure;

în 25, 26 şi 27 plóiă.

Reuniunĭ de temperanţă între Românĭ.

Chimitelnicul de Câmpie, 8 Apr. n. 1900.

Onor. Redacţiune! De un timp încóce în mai multe comune românescĭ din aceste părţĭ s'a pornit un curent fórte îmbucurător. Poporul sĕrăcit şi dus aprópe la sapă de lemn, prin consumarea în mĕsura prea mare a alcoholului jidovesc, se vede, că şi-a venit în fire. In mai multe comune de pe aicĭ s'au format şi se pregătesc a se forma reuniunĭ de temperanţă cu scop de-a se lĕpĕda de beuturile spirtuóse. La o ast-fel de reuniune s'a pus base şi în Chimitelnicul de Câmpie încă în 18 Martie anul curent.

Trebue sĕ mărturisesc, că décă pot ḑice, că am avut când-va bucuriă în viéţa mea ca preot de 20 de anĭ, acésta am avut'o atuncĭ, când am isbutit, cu poporul încredinţat păstorirei mele a face ceva bun şi salutar. Peste 200 familii din Chimitelnicul de Câmpie s'au legat pe cuvêntul de onóre, întărit cu „*aşa sĕ ne ajute Dumneḑeu*", că de-ocamdată, până s'ar puté forma şi nisce statute timp de 3 lunĭ de ḑile nu vor folosi nicĭ în cârciume nicĭ la casele private, ba nicĭ chiar la pomenĭ, orĭ ospeţe şi clăcĭ, nicĭ un picur de vinars dela crâşmele din loc.

Scopul, îmĭ este a face, ca de loc sĕ nu sĕ folosécă vinars, nicĭ adus de pe airea, dér acum şi deocamdată m'am cugetat, că nu e bine a întinde córda prea tare, ca sĕ nu sĕ rupă şi ast-fel prin hotărîre protocolară şi prin subscrierea proprie orĭ, apăsarea crucei, am făcut cât am făcut. Probele ce au dat până acum chiar şi cei mai pasionaţĭ alcoholiştĭ sunt îmbucurătóre şi, décă peste tot va succede, am cele mai frumóse speranţe, că o sĕ pot forma una din cele mai bine cimentate reuniunĭ de cumpĕtare.

In acest lucru frumos factorul principal dintre poporenii mei este curatorele prim bisericesc şi judele comunal din loc Vasiliu Ludoşianu, cel mai nobil suflet şi cel mai solid caracter între poporenii din Chimitelnic.

Femeile alcoholiştilor în genunchĭ aduc mulţămite lui Dumneḑeu şi iertare de pă-

---

sĕ nu pótă scobori în şesul Plevnei. Ér pe şesul Plevnei era altă svîrcolire. Adil-paşa vĕḑêndu-se isbit în spate de dorobanţii din Buzĕu şi Ialomiţa, alăturĭ cu douĕ regimente de liniă, s'a întors spre Românĭ, ca sĕ-i asvîrlă îndĕrĕt în Plevna şi sĕ-i scótă érăşĭ pe dealurĭ.

Acum lupta se petrecea în douĕ locurĭ, sub dealurile Opanezului pe şesul oraşului Plevna; şi pe dealurĭ de-asupra, la redute.

In gura văii Bucova, óstea lui Adil îşĭ făcuse şanţ de apĕrare şi se 'mpotrivea dintr'însul apĕrând şesul. Colonelul Algiu, care intrase în Plevna cu batalionul, trebui sĕ plece pe şes, căcĭ după împuşcăturĭ i-se părea, că Românii au nevoiă de ajutor. Şi se încăierară cu toţii pe şes, şi s'a pornit o luptă nebună.

Era pe la améḑĭ. Pe deal la redută lupta se făcea tot mai crâncenă, dér în urmă ai noştri rĕsbiră pe Edem, îl încunjurară de tóte părţile şi-l năpădiră cu baionetă. Edem, cu o parte din oştire, a ridicat stég alb şi s'a dat prins. Românii au pus mâna pe trei mii de luptătorĭ turcĭ, pe vr'o douĕ-decĭ de tunurĭ şi pe tótă muniţiunea lui Edem.

Dér altă parte din oştirea lui Edem se mai împotrivea pe deal. Românii o tot împinseră la vale, apoi a asvîrliră pe şes.

Şi astfel, pe când s'apĕra vitejesce pe şes, Adil, se pomeni de-odată, că de pe tóte dalurile Opanezului îi curg în cap rĕmăşiţele oştirii lui Edem. Turcii alergau la vale în ruptul capului, cu tunurile după ei, şi se tot îngrămădeau pe şes, aducênd cu dênşii perirea lui Adil.

Din deal în deal şi până în rîu şi în marginea Plevnei, şesul era plin de carĕ încărcate cu bagage, parte ale oştirii turcescĭ, parte ale locuitorilor Turcĭ din Plevna, care se gătiseră sĕ fugă cu Osman. Printre carĕ era o mulţime de femei şi copii, boi şi cai, capre şi oi, corturĭ şi tot felul de lucrurĭ, pe carĭ aveau de gând Turcii sĕ le ducă cu ei.

Acum se făcŭ vălmăşag şi un amestec de lucrurĭ cum nu se póte închipui cu mintea. Oştirile turcescĭ de pe dealurĭ s'adunară de pretutindenĭ, şi învălmăşagul crescea din ce în ce mai mare.

Intr'aceea pe muchea dealului se iviră tunurile române şi începură sĕ tragă pe şes în amestecul acela. Incepură a sosi de pe dealurĭ şi oştile nóstre. Incăierarea era acum nespus de înfiorătóre. Tunurile române fulgerau într'una în Turcii îndesuiţĭ pe şes, pedestrimea trăsnea din tóte părţile. Rĕmăşiţele oştirei turcescĭ, încurcate în grozavul amestec de ómenĭ, se îndesa spre mulţimea de carĕ şi-şĭ făceau adăpost din carĕle încărcate şi din harabalele fugarilor. Ghiulelele nóstre şi plumbii loveau acum nu numai în soldaţĭ, ci şi în mulţimea pacînicilor Turcĭ, în copii, în bĕtrânĭ, în femei. Unii peste alţii cădeau grămadă; boii speriaţĭ îşĭ rupeau funiile şi apucau câmpia, mugind şi dând orbiş peste oştire, carĕle săreau în aer lovite de obuzurĭ; mugete şi răgnete şi vaete umpleau vĕzduhul şi totul era un jalnic amestec de ómenĭ şi de dobitóce trântite la pământ.

Şi tot curgeau, curgeau într'una oştirile române şi isbeau de sus de pe deal în grămadă.

Adil alerga pe şes, dând poruncĭ şi frângêndu-şĭ mânile de desnădejde. Vedea că şesul oraşului e pierdut. Dete decĭ poruncă oştirii mai de pe lângă rîu sĕ trécă peste pod şi s'ajute pe Osman. De-odată însĕ, Adil vĕḑŭ, că oştirea sa în loc sĕ mérgă înainte spre Vid, se dă îndĕrĕt, par'c'ar fi fost împinsă din faţă. Când 'i s'a adus vestea despre pricina acestei mişcărĭ îndĕrĕt, Adil a căḑut jos de pe cal de spaimă şi de mâhnire.

Oştirea sa era împinsă de a lui Osman! Bataliónele lui Osman se retrăgeau peste rîu, pe şesul oraşului.

*

Când 'i s'a adus lui Osman vestea, că óstea sa de sprijin a fost sfărîmată prin redute şi pe şesul Plevnei, a vĕḑut că s'a isprăvit cu fuga. Spun Turcii, că ar fi oftat Osman, şi ar fi clătinat din cap cu jale. Atuncĭ a început sĕ dea îndĕrĕt către Vid, nădĕjduind că va puté rĕsbi printre Românĭ şi că va întra érăşĭ în redute.

Ruşii, vĕḑêndu-l că se trage îndĕrĕt, au început sĕ-l isbéscă tot cu mai multă tăriă, aşa, că batalionele turcescĭ la urmă au început sĕ năvăléscă spre rîu. Dela Opanez de pe dealurĭ Românii băteau cu tunurile în Turcĭ, din faţa-l bătea grenadirii Ţarului, ér la spate le sta rîul.

cate celor ce au pornit acest lucru bun, căcĭ acum nu-şĭ mai aştepta bărbaţii tot cu ghiaţa în spate şi gata de drum. Ei îşĭ vĕd de afacerile 'lor, certele au încetat între căsĕtoriţĭ aprópe cu totul, liniştea timpului sânt, nu mai e conturbată de strigătele şi sberăturile beţivilor cum se întêmpla altă-dată chiar şi în posturĭ. Numai câiciumarii perciunaţĭ jălesc. Ei stau sĕ turbe de nĕcas şi mănia, căcĭ le stă vinarsul nebeut în buţĭ. Ei folosesc tóte apucăturile de a ademeni pe ómenĭ şi ai face sĕ-şĭ calce cuvêntul dat, dér până acum înzadar.

Sĕ dea Dumnedeu, ca şi de aci înainte bunul meu popor sĕ pótă susţine proba ca pănă aci. O de-am vedé odată pe toţĭ Românii din tóte comunele, deşteptându-se până încă nu e prea târdiu!

Teodor Hărşian,
paroch gr. cat.

Mulţămită publică.

Braşov, 1 (14) April.

Din incidentul şedinţei festive a societăţilor „Ioan Popasu" şi societatea de lect. a scólei comerciale superióre ţinută în 26 Martie v. marinimosul public a contribuit după cum urméză:

Câte 5 fl.: Internatul de fete din Scheiŭ şi d-l M. Burbea.

D-l I. Burduloiŭ 3 fl.

Câte 2 fl. D-nii: I. Săbădeanu, A. Vlaicu, I. Purece, V. Oniţiŭ, D. Făgărăşianu, d-na Bran de Lemenyi, d-nii I. Ciurcu, P. Petrescu, G. Dima, I. Avrigeanu.

Câte 1 fl. 50 cr. D-nii: N. Mocanu, D. Platoş, A. Ciortea, I. Savu, G. Giurgiu. — d-l D. Jarca 1 fl. 25.

Câte 1 fl.: D-na Cernea, D-l D. Lupanŭ, D-na E. Voina, d-na M. Popovici, D-l I. Priscu preot, I. Melzer, V. Koch oficerĭ; D-na Perşinar, D-l N. Puian, D-na A. Danielopol, D-na Branisce. D-nii: P. Dima, St. Stinghe, Dr. V. Branisce, G. Zavicĭ, G. Vătăşan, Dr. O. Vasu, N. Popa, N. Puiu, G. Ghelariu, D-na S. Greceanu; D. Stinghe Gr. Maior, I. Socaciu, A. Banciu, Spuderca jun., B. Bainlescu, D. Popp zaraf, Dr. A. Mureşianu, Dr. I. Blaga, N. Oancea sen., G. Bureţea, Dr. I. Lenger, I. Popoviciŭ, Dr. V. Saftu, A. Bârseanu şi Domnişórele Damian.

80 cr.: D-l A. Dogariu, d-na Panţu, d-l V. Literatŭ — Domnişórele Munteanu 70 cr. — *Câte 60 cr.*: D-na Dariu, d-şóra Bogdan, d-l N. Roncea.

Câte 50 cr. D-nii: T. Bârsanu, Ionuţiu, M. Cristea, Eremia, I. Bratu, V. Ocăşanu, d-na Chiffa, d-l A. Bidu, d-l D. Marcea jun., d-l R. Priscu, d-na Navrea, I. Spuderca, d-na Furnică, d-na Precup, d-nii: Repede, C. Popp, I. C. Panţu, N. Bădiţoiŭ, P. Percea, Muraroiu, N. Oancea jun., d-ra E. Ilasievicĭ, d-ra E. Cernea, d-nii V. Goldiş, D. Constantin, N. N., Preşmerean, G. Savu, I. Preşmereanu, G. Jaliu, L. Nastasi.

D-l T. Ploscă 35 cr. — *Câte 30 cr.* D-nii: C. Muşlea, D. Saul, Candrea, G. Grădinariŭ, D. Spuderca, d-na Oncioiu, d-l N. Balea, d-l C. Voicu, d-na M. Lupan.

Câte 20 cr. D-nii: Montani voluntar, I. Grădinar, I. Suciu, P. Chicomban, N. N. 10 cr.

Generoşilor contribuitorĭ comitetele ambelor societăţĭ le aduc pe acéstă cale mare mulţămită:

T. Suciu, secretar, gimn.	*I. Budiu,* secr., com.
D. Grecean, cassar.	*L. Ciuta,* cassar.

Nou abonament
la
Gazeta Transilvaniei.

Cu 1 Aprilie st. v. 1900

s'a deschis nou abonament, la care învităm pe toţĭ amicii şi sprijinitorii fóiei nóstre.

Preţul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria: pe un an 24 corónе (12 fl.); pe şése lunĭ 12 coróne (6 fl.); pe trei lunĭ 6 coróne (3 fl.); pe o lună 2 coróne (1 fl.).

Pentru România şi strĕinătate: pe un an 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 francĭ, pe trei lunĭ 10 francĭ, pe o lună 3.50 francĭ.

Abonamente numai la numĕrul poporal de Dumineca:

Pentru Austro-Ungaria: pe un an 4 coróne (2 fl.); pe şése lunĭ 2 coróne (1 fl.).

Pentru România: pe un an 8 francĭ, pe şése lunĭ 4 francĭ.

Abonarea se póte face mai uşor prin ***mandate postale.***

Administraţiunea.

NECROLOG. **Florian Marcuş de Corond,** advocat, fost vice-comite al comitatului Crasna, jude de tribunal în pensiune, a rĕposat în 4 Aprilie n. c. la Şimleul Silvaniei în etate de 81 anĭ. Asupra vieţei rĕposatului ne trimite d-l învĕţător A. *Fedorca* din Şimleu o biografiă mai lungă, din care publicăm următórele:

Florian Marcuş s'a născut la 1819 în comuna Mal din com. Sĕlagiului. A studiat în Orade şi Pesta, unde a făcut şi censura de advocat. In Pesta şi-a deschis cancelariă. După liniştirea vrajbelor din 1848, sub era absolutismului, a fost diregĕtor suprem în mai multe locurĭ, aşa: în Năşfalĕu, Baia de Criş, Borgoprund, Betlean, Teaca şi Tăşnad, până ce în 1861 fù ales protopretore în Crasna. Nu mult după aceea comitatul Crasnei l'a ales vice-comite. In acest post însĕ n'a putut sta timp îndelungat, căcĭ familia Banffy, pe atuncĭ aicĭ forte puternică, l'a persecutat pentru simţemintele sale naţionale şi de dreptate.

A mai fost judecĕtor la acest comitat, ér în 1871 fù numit jude de tribunal în Beiuş, în care calitate a servit pănă la pensionare. Staţionat în Şimleu, a fost advocatul institutului „Silvania", până când în fine slăbit de bĕtrâneţe, a trăit retras de sgomotele lumescĭ, de carĭ în lungul şir de 81 anĭ a avut parte în abundanţă.

Mărcuş n'a fost conducĕtor public în afacerile naţionale, căcĭ nu i-au conces împrejurările, dér aceia, carĭ l'au cunoscut şi cu carĭ a venit în atingere, mărturisesc, că în diferitele sale diregĕtorii a făcut multă îndĕmânare şi uşurare poporului sĕu. Era om de caracter, afabil, leal, pacînic, milos, muncitor, modest şi peste tóte cu inimă bună. Multora li-a făcut bine, dér om, care sĕ fi îndurat din partea lui nedreptate, orĭ supĕrare rar de s'a ivit.

S'a înmormêntat în 6 Aprilie. Că de ce stimă s'a bucurat rĕposatul a fost mărturiă şi conductul funebral imposant, ce a petrecut la grópă pe iubitul bĕtrân. Sĕlăgenii mult timp îi vor păstra cu veneraţiune memoria, căcĭ averea, tăria, tóte pier, numele bun însĕ rĕmâne din neam în neam.

Alecsiu Fedorca.

Literatură.

Din ***„Istoria legii nouĕ"***, valorósa scriere a d-lui canonic din Blaşiŭ *Dr. Victor Szmigelski*, au apărut în Tipografia Seminariului archidiecesan din Blaşiŭ ambele tomurĭ. *Tomul I* tracteză *Tinereţele lui Isus* şi *Isus ca profet.* Partea întâiŭ începe cu „Dilele lui Irod", apoi „originea, pruncia şi logodirea Mariei", „Prevestirea nascerei Inainte mergĕtorului"; „Buna vestire"; „Nascerea Inainte mergĕtorului" etc. etc.—In partea a doua se află următórele capitole principale: „Dela începutul activităţii publice a lui Isus până la sĕrbătórea cea dintâiŭ a Pascilor"; „Dela cea dintâiŭ până la a doua sĕrbătóre a Pascilor"; „Dela a doua până la a treia sĕrbătóre a Pascilor"; „Dela a treia până la a patra sĕrbătóre a Pascilor". — *Tomul II* e împărţit în următórele 6 părţĭ: „Cina cea de Taina"; „Testamentul lui Mesia"; „Getsemani"; „Osândirea lui Isus"; „Calea Crucii" şi „Golgotha", fiind fie-care parte împărţită în numeroşĭ paragrafĭ. Opul are format mare; tomul I conţine 400 pag. şi costă 2 fl. (pentru România 4 lei 40 b.), ér tom II 320 pag. şi costă 1 fl. 70 cr. (porto câte 10 cr. de fiă-care tom; e recomandabil a se adauge încă 10 cr. pentru recomandare.) Acest op, bine scris, într'o limbă plăcută şi uşóră, este o adevĕrată podóbă pentru literatura nóstră bisericéscă şi e de valóre nepeţuită nu numai pentru cler, ci pentru toţĭ bărbaţii iubitorĭ de sciinţă şi pe lângă aceea, mai e şi fórte eftin în asĕmĕnare cu mărimea. — Se póte procura şi dela Tipografia *„A. Mureşianu"*, Braşov.

*

Grădina de legume, de *Ioan F. Negruţiu*, profesor în Blaşiŭ. Pentru poporul nostru, scrierea d-lui prof. Negruţiu e de cel mai mare folos practic şi, pe cât scim, în literatura nóstră de dincóce e singura scriere mai bună în acéstă materiă. Costă 25 cr. (plus 3 cr. porto).

*

Cartea stuparilor sĕtenĭ de Romul *Simu.* Cu mai multe ilustraţiunĭ în text. Editura Reuniunei române de agricultură din comitatul Sibiiului. Preţul 40 cr. trimis francat.

Vinurĭ din póme, de *Grigorie Halip,* prof. la şcóla agronomică din Cernăuţĭ. Este o carte de 96 pagine, în care se dau esplicaţii şi învĕţăturĭ amĕnunţite asupra modului, cum este a-se face tot feliul de vin şi must din felurite póme; carĭ póme sunt mai bune pentru facerea vinului şi cum este a-se manipula vinul pentru a avé gust bun etc. Preţul 20 cr. (prin poştă 23 cr.)

ULTIME SCIRI.

Viena, 13 Aprilie. Principele moştenitor *Francisc Ferdinand* va însoţi pe Majestatea Sa împĕratul în călĕtoria la Berlin.

Paris, 13 Aprilie. Mâne se va face deschiderea esposiţiei prin preşedintele *Loubet.* La serbarea deschiderei nu vor participa, decât publicul invitat. După ceremonia de deschidere, porţile esposiţiei vor fi érăşĭ închise şi numai Dumineca se vor redeschide pentru marele public.

Milano, 13 Aprilie. Deputaţia transvaaliană a sosit adĭ aicĭ.

Roma, 13 Aprilie. Se afirmă, că Papa va adresa Angliei o enciclică în interesul păcii.

Cultura cartofilor.

D-l *I. Kalinderu*, administratorul Domeniilor Corónei, a adresat agenţilor acestei administraţiunĭ o importantă circulară privitóre la întinderea culturei cartofilor.

In circulară se constată, că starea actuală a agriculturei în România preocupă atât pe marii agricultorĭ, cât şi pe micii cultivatorĭ, încât le impune chiar schimbarea sistemului de cultură de până acum, micşorând întinsa cultură a grâului şi a porumbului (cucuruzului) în favorul altor plante, carĭ în anumite împrejurărĭ produc un folos mai mare, cum e de esemplu sfecla, cânepa, inul, cartoful etc.

Cartofii (baraboii, crumpenele) în anii secetoşĭ, ca şi în cei ploioşĭ, când recolta grâului şi a porumbului e slabă pot sĕ înlocuiască în mare parte acéstă lipsă, fiind ei şi fórte uşor de întrodus în cultura ţĕranului, căcĭ nu-i atacă aşa uşor schimbarea temperaturei.

Din aceste motive s'a dat circulara de care vorbim şi al cărei scop este de-a face cunoscută pe lung şi pe larg sĕtenilor originea diferitelor fase prin care a trecut cultivarea cartofului şi împrejurările în carĭ s'a întrodus el în Europa.

Ast-fel circulara se ocupă în partea primă cu originea şi desfăşurarea istoricului întroducerei cartofilor în diferitele state ale Europei, ér în partea a doua aduce alte amĕnunte nu mai puţin interesante, din care reproducem şi noi aci următórele:

Turcii s'au îngrămădit pe cele trei podurĭ. Mulţĭ au sărit în apă şi s'au înecat, mulţĭ au fost striviţi în picióre de-ai lor, mulţĭ au fost seceraţĭ de plumbii creştinilor, mulţĭ s'au ucis ei între ei, credêndu-se vrăşmaşi. Erau mulţĭ aceştia; însĕ Osman cu puţinĭ — nedomolitul Osman — stetea încă de vorbă cu Ruşii şi ca un bălaur din poveste, care se sbate luptându-se cu mórtea în propriul sĕu sânge, se svîrcolea din resputerile-i din urmă şi dobora pe vrăşmaşĭ. El rĕspunsese marelui duce, că e hotărît sĕ se bată până la cea din urmă picătură de sânge — şi étă-l că se bătea, arătând, că e om şi vorbesce numai un fel de vorbă. Vedea el bine, că totul e degeaba, dér nu voia sĕ se lase, decât numai mort, ca el sĕ fie cel mai din urmă din miile sale de ostaşĭ, cel din urmă pe care vor pune creştinii mâna.

Impotrivirea lui era încă de temut; pe lângă el erau puţinĭ, dér tot unul şi unul, cei mai voinicĭ dintre Nizami, duşmanĭ neîmpăcaţĭ ai numelui creştinesc şi soldaţĭ, carĭ îşĭ împlinesc datoria. Un obuz se sparse lângă Osman şi-i ucise calul; Osman se luptă înainte, pe jos, şi cu tóte că era om în vêrstă, frământa pămêntul sub el şi era pretutindenĭ. Venì însĕ un plumb, îi trecù prin picior, şi Osman cădù jos. Repede ai sĕi îl ridicară şi punêndu-l într'o trăsură cu patru cai, porniră spre Plevna.

El nu scia ce e pe şes.

Pe când alerga trăsura spre Plevna, se iviră de-odată în cale-i Românii. Osman mirat cu totul, când a vĕdut pe Românĭ venind spre el, a dat vizitiului poruncă sĕ întórcă trăsura. Se isprăvise cu întrarea oştirei lui prin redute. Dér unde sĕ mérgă? Dincóce îl strîmtorau Românii, dincolo Ruşii. Rana îl durea, oştirea lui era strivită. S'a oprit atuncĭ la o căscióră de pe şosea, ca sĕ-şĭ lege rana şi sĕ vadă ce mai e de făcut.

Turcii, credêndu-l ucis, şi-au pierdut cu totul sărita: par'că li-se prăbuşise sórele de pe cer şi li s'a scufundat pămêntul. Incepură sĕ fugă peste Vid, lăsând puscile, tunurile, descingându-şĭ săbiile, ca sĕ pótă fugì mai uşor, şi unii de bunăvoiă s'aruncară în rîu, alţii periră în chipul celei mai jalnice morţĭ.

Atuncĭ doi oficerĭ turcĭ porniră, trimişĭ de Osman, în fuga calului, unul spre Vid la Ruşĭ, ér altul pe şesul Plevnei la Românĭ, sĕ ducă vestea, că Turcii se dau prinşĭ. Oficerul care pornì spre Românĭ, venì la colonelul Cerchez şi-i spuse, că Osman voesce sĕ-i vorbéscă.

Ducêndu-se colonelul, găsì pe Osman în căscióra de pe şosea, stând pe o ladă cu plumbĭ şi ţinênd piciorul întins, ér un doctor îi căuta rana. Osman voia sĕ scie, sub ce condiţiunĭ i-se va primì predarea armatei sale; colonelul nostru 'i spuse, că acésta atêrnă de voia comandantului dela Plevna, a Domnitorului Carol.

Colonelul voì sĕ pornéscă un oficer la Domnitorul nostru, căcĭ numai lui 'i se putea preda Osman şi numai lui sĕ-i dea sabia. Dér într'aceea vreme sosiră generalii ruşĭ — într'un târdiu şi ei! — şi siliră pe Osman sĕ se predea lor.

Osman, far' a dice un cuvênt, îşĭ descinse sabia cea cu mâner de aur, o privì o clipă cu înduioşare şĭ-apoi o dete unui general rus.

Atuncĭ oficerii turcĭ ieşiră şi ridicară stégurĭ albe. Insĕ până-ce sĕ bage de sémă Românii şi Ruşii, că Turcii îşĭ închină stégul, au tot împuşcat în ei şi i-au ucis. Abia după un sfert de ceas s'a sciut pretutindenĭ, pe şesul Plevnei şi pe délurĭ şi prin văi, că Turcii se predau.

Batalióne le turcescĭ s'au adunat atuncĭ la un loc, răniţii cu cei teferĭ împreună, şi împrejurul lor s'au făcut rótă oştirile creştine. Apoi rênd pe rênd înainta câte un batalion turcesc până la locul unde avea sĕ-şĭ pună jos armele.

Indată-ce soldaţii batalionului îşĭ puneau puscile pe grămadă, ér oficerii îşĭ descingeau săbiile şi le puneau de altă parte, răniţii turcĭ erau daţĭ de-o parte, încărcaţĭ pe carĕ şi duşĭ la spitale. Ér cei teferĭ — fără nicĭ o armă la dênşii, se înşirau patru câte patru la rênd şi erau luaţĭ între puscĭ de către soldaţii noştri, carĭ îi duceau sub pază de cealaltă parte a rîului Vid. Cu Osman de-odată fură robiţĭ dece generalĭ turcĭ, 130 de oficerĭ, dela maior în sus, şi 2000 dela maior în jos. Apoi vr'o patru-decĭ de mii de soldaţĭ pedeştri, cam la vr'o miie cincĭ sute de călăreţĭ şi vr'o 80 de tunurĭ.

Periră în luptele dintr'acéstă di peste şése mii de Turcĭ.

„În Europa a fost întrodusă mai întâiu o singură varietate de cartofĭ; astăḑĭ însĕ esistă o mulţime de neamurĭ ce provin din felurile de culturĭ la carĭ au fost supuse de către grădinarĭ şi cultivatorĭ. Varietăţile cartofului se mai înmulţesc şi astăḑĭ. Regretatul botanist şi grădinar Vilmorin a clasat tóte varietăţile de cartofĭ în patru secţiunĭ, ér botanistul Girardin în treĭ secţiunĭ după conformaţia lor esterióră.

La noi în ţéră se pot împărţi în patru felurĭ după colóre, gust şi cantitatea de feculă ce conţin: astfel avem cartoful galben, alb, roşu şi vênĕt; la cele douĕ dintâiu, cója e mai móle la pipăit şi sunt mai bogate în feculă, ér la celelalte douĕ felurĭ, cója este mai aspră la pipăit şi au mai multe materii făinóse. Tóte aceste varietăţĭ prind fórte bine în ţéra nóstră.

Se credea mai înainte, că cartoful produce o periculósă bólă numită „Scrofule", care se propagă din generaţiă în generaţiă; astăḑĭ însĕ este bine constatat, precum se vede şi în scrierile d-lor doctorĭ Felix şi Istrate, că scrofula nu provine câtuşĭ de puţin din hrana cu cartofĭ, ci din alte pricinĭ bine cunoscute.

Acéstă plantă, pe lângă că procură o mâncare bună şi sănĕtósă, atât pentru om, cât şi pentru animale, mai are calitatea de a fi folositóre şi pentru însu-şĭ progresul agriculturei, căcĭ fiind plantă prăşitóre, ca şi porumbul, contribue a curăţi locurile de buruenĭ şi a-le prepara pentru cultura altor plante, astfel, că în orĭ-ce asolament, rotaţiunea se póte începe cu cultura cartofului.

Cartoful se mulţumesce cu orĭ-ce fel de pĕmênt; chiar şi cele sĕrace dau resultate satisfăcĕtóre, numai sĕ fie permeabile, adecă ca apele de ploi se se pótă scurge cu înlesnire şi arătura sĕ fie adâncită şi afânată. Cu deosebire îĭ convin locurile mai de curênd desfundate, islazurile şi ţelinişcile, pe carĭ prin cultura sa le pregătesce mai cu sémă pentru livedile artificiale.

Francia, Germania, Austria, Italia au dat o deosebită atenţiune acestei plante, care astăḑĭ jócă un rol însemnat, mai cu sémă în alimentaţiunea populaţiunei rurale, căcĭ tuberculele sale prefăcute în făină şi amestecate, fie cu făină de grâu, de porumb, orĭ de secară, ne dă o pâne destul de gustósă şi hrănitóre, în afară de numĕrósele întrebuinţărĭ, ce le au în bucătăria fie-cărui locuitor bogat séu sĕrac.

Tuberculele cartofului sunt asemenea şi un escelent nutreţ pentru vite, întrebuinţându-se sub orĭ-ce formă, fie crude, fie ferte. Industria estrage din cartofĭ fecula, glucoză, care se întrebuinţéză pentru îndulcirea vinului şi a berei, cum şi alcoolul.

Alcoolul de cartofĭ are nevoiă de o perfectă rectificare, căcĭ altminterĭ e din cale afară de otrăvitor. In Germania, din producţiunea a peste patru milióne hectolitri alcool, aprópe a treia parte se fabrică din cartofĭ. Agricultorii acestuĭ stat dau pe an peste 40 milióne hectolitri cartofĭ pentru velniţe. Rĕmăşiţele dela fabricaţia alcoolului de cartofĭ se întrebuinţéză cu mult folos pentru alimentaţiunea vitelor.

După „Statistica Română" se vede, că şi în România unii fabricanţĭ au început a estrage alcool din cartofĭ; aşa, în anul 1895, s'a întrebuinţat, în acest scop, 10.856,700 kilograme, din care fabrica M. et. G. Fischer 1.383,600 kilograme, L. et. S. Costiner 1.399.000 kilograme, Kleinberg et Kern 1.481,500 kilograme, Fr. Fischer 3.148,100 kilograme.

Deşi alcoolul estras din cartofĭ este otrăvitor, aşa încât unii susţin, că cartoful ar trebui esclus dela fabricaţiunea alcoolului, totuşĭ, décă se iau precauţiunĭ şi se supune la o perfectă rectificare, se înlătură aprópe cu desĕvĕrşire principiile sale otrăvitóre. Aşa se face în Germania şi în alte state.

Cartoful cultivat în bune condiţiunĭ produce, în termen mediu, 30.000 kilogr., la hectar şi după esperienţele luĭ Aimé, Girard, făcute în anul 1890 cu varietatea Richter's Imperator, acéstă recoltă, transformată în alcool, ar da 4300 litri alcool la hectar, căcĭ 100 kilograme au produs 14 litri 33, care echivaléză cu cea produsă de 40 kilograme de porumb, séu 250 kilograme de sfeclă. Acest resultat esperimental nu fusese atins până atuncĭ nicĭ în Francia. In România, regretatul Ionescu dela Brad spunea, că atuncĭ când cartofii sunt bine lucraţĭ dau la falce (14.322 m. 2) şi 570 hectolitri".

După tóte acestea, circulara arată, cât de puţin este întrodusă în România cultura cartofului şi cât de mult este rĕspândită în alte state. Statistica spune, că în fie-care an se produce pe globul pĕmêntului un miliard şi jumĕtate hectolitrii de cartofĭ, pe când recolta totală a grâului abia atinge 870 milióne hectolitrii. Europa singură dă 7—8 părţĭ din producţiunea anuală a cartofului. In fine circulara termină îndemnând pe agenţĭ, ca mai ales în ţinuturile, unde fiă asprimea climei, cum e în ţinuturile muntóse, fiă felul pĕmêntului, face anevoiósă cultura cucuruzului, sĕ îndemne pe ţĕranĭ a se ocupa cu cultura cartofilor, căcĭ prin întroducerea cartofilor în hrana ţĕranilor va succede póte a împedeca şi lăţirea înfricoşatei bóle pelagra, despre care mulţĭ cred, că provine din hrănirea cu cucuruz stricat.

Negoţul cu ouĕ şi galiţe.

Ţéra Oltului, Aprilie 1900.

Un preot, care se vede, că cu tot adinsul voesce a ferici pe poporenii sĕi şi le stă neinteresat într'ajutor, a arĕtat într'o corespondenţă dată din Hotoan şi publicată în Nr. 58 al „Gazetei" de Duminecă, negoţul, ce-l fac unii poporenĭ ai sĕi cu culegerea şi liferarea de ouĕ şi galiţe, câştigând ómenii de acolo cu un capital abia de 200 corône, investit în acel negoţ, câte 24—28 corône în totă sĕptĕmâna.

Bun lucru a făcut preotul acesta prin sulevarea acestei cestiunĭ, cu care publicul românesc de doi anĭ încóce nu se mai ocupă şi afacerea era ca adurmită, deşi scim, că ḑiarele nóstre se ocupau în anii 1897—1898 cu tot adinsul şi cu publicarea de articolĭ scrişĭ anume, şi cu multă cunoscinţă de causă despre prăsila galiţelor şi comerciul ouĕlor.

După-ce din an ce merge grânele şi alte bucate în grăunţe, tot se eftinesc, economii noştri îndeosebĭ cei micĭ, numai aşa vor puté suporta mai uşor sarcinile cele multe, împreunate cu cultura pĕmêntului, cum sunt dările erariale, aruncurile şi altele, décă se vor ocupa mai cu deadinsul cu prăsila animalelor domestice, între carĭ se póte pune în primul loc ţinerea galiţelor şi negoţul cu ele.

Noi, în ţéra Oltului, încă avem comercianţĭ, carĭ anume se ocupă cu culegerea şi vinderea ouĕlor de galiţe, între acestea cunosc pe Moricz Lehman din Cârţişóra, pe A. Grünfeld din Porumbacul inferior. Am mai auḑit, că cu negoţul acesta se ocupă şi Frideric Hain în Sighişóra (str. Bayer), apoi Bernard Deutsch în Vurpod (lângă Nocrich). Aceştia sunt comercianţĭ, carĭ fac negoţul în mic şi, carĭ s'ar puté înlocui şi cu comercianţĭ românĭ, aflătorĭ în diferite localităţĭ ale ţĕrei, pe unde locuesc Românĭĭ.

D-l preot din Hotoan cere însĕ în corespondenţa sa mult lăudată, ca gazetele nóstre sĕ scirićscă după firme şi debuşeurĭ la Budapesta, Viena, Berlin ş, a. spre a da inviaţiunile de lipsă, unde sĕ se adreseze ómenĭ de ai noştri, carĭ ar voi sĕ întreprindă un astfel de negoţ, atât de rentabil pentru poporul nostru, ca punêndu-se în înţelegere cu astfel de firme, sĕ stea şi sĕ pótă lifera direct. M'am interesat de afacere şi m'am adresat pe la cunoscuţii mei din oraşele numite de d-l preot. Dér şi până când voiŭ căpăta informaţiunile de lipsă pot numi unele firme, carĭ desfac negoţul cu ouĕ în mare. Intre acestea este A. Czitron în Mediaş şi Haydecker în Solnok lângă Tisza, Hrebl în Hatvan, Álatkert Igazgatóság în Budapesta (Városliget) şi „Magyar Kiviteli és csomagszállítási részvény társaság" în Budapesta V. Merleg utcza 1!.

Ca şi până atuncĭ sĕ aibă publicul interesat în afacere óre-care cunoscinţă despre modalitatea pachetărei ouĕlor menite pentru comerciul în mare, am sĕ observ, că într'o ladă trebue sĕ fie pachetate în câlţĭ, tărîţe de ferestrĕu séu gioagĕr 1440 bucăţĭ de ouĕ de găină nesortate, adecă mestecate micuţe şi marĭ, ér o ladă umplută cu ouĕ marĭ sortate dela găinĭ de specialitate alese, are sĕ cuprindă numai 1080 de bucăţĭ, şi o ladă umplută su ouĕ micĭ dela găinele nóstre de rênd are sĕ cuprindă 1620; 12 lăḑĭ încap într'un vagon dela calea ferată.

Şi din datele aceste, póte orĭ şi ce laic sĕ vadă ce mare avantaj are un prăsitor de galiţe de specialităţĭ alese, faţă cu acela, care ţine, precum a ereḑit dela strămoşĭ numai găinĭ de rênd, cacĭ la esportul de ouĕ nu se considera numĕrul, ci cantitatea lor, aşa încât unul, care vinde ouĕ mai marĭ, are sĕ pună într'o ladă numai 1080, pe când cela dela găinile sale de rênd, la greutatea acelora are sĕ pună 1620, prin urmare cu 540 mai multe, căpĕtând pentru ele tot numai preţul acela, care-l are un prăsitor după ouĕle de găinĭ de specialitate.

Un învĕţător poporal.

MULTE ŞI DE TÓTE.

Din păţaniile unui prisonier

Ḑilele trecute se presentă înaintea şefului de poliţiă din Paris un prisonier desertat din Guyana, locul unde se trimit din Francia cei osîndiţĭ la muncă silnică. Desertorul a mărturisit pe faţă, că el a fugit de acolo, fiind-că n'a mai putut sĕ-şĭ stăpânéscă dorul de patriă.

Nenorocitul Nicolau Roncamps, aşa se numesce desertorul, când era în etate de 16 anĭ, pĕcatele l'a pus şi a furat dela o precupéţă o lubeniţă. Pentru acest fapt a fost osîndit la închisóre pe trei lunĭ. Câţĭ-va anĭ mai târḑiu a făcut o escursiune într'o Duminecă cu mai mulţĭ prietinĭ de-ai sĕi. La reîntórcere însĕ au întârḑiat trenul; voiră decĭ sĕ se reîntórcă pe jos acasă, în calea lor însĕ au dat de o trăsură fără stăpân, sau urcat în ea şi au mânat la o gară din apropiere, de unde apoi voiau sĕ mérgă la Paris cu trenul. Aci la gară însĕ gendarmeria deja îi aştepta pe tinerii escursionişti şi i-au escortat pe toţĭ la Paris. Poliţia la toţĭ ceilalţĭ le-a dat drumul ţinênd în închisóre numai pe Roncamps, pe care judecătoria la osîndit la 2 lunĭ arest. Aicĭ a făcut cunoscinţă c'un spărgĕtor, cu care eliberându-se de-odată, au făcut spargerĭ în mai multe locurĭ. Tribunalul pentru acest fapt l'a osîndit la 8 anĭ muncă silnică. Roncamps a fost transportat în Guyana unde ca măestru lemnar, a fost fórte diligent şi cu purtare bună, încât după scurt timp l'au pus ca supraveghetor peste alţĭ 20 muncitorĭ. In acéstă deregătorie el câştiga ḑilnic 20 francĭ.

Patru anĭ a petrecut el astfel, când îl ajunse un dor nespus de familia şi patria sa. Intr'o ḑi i-se dêdu bună ocasiune de a puté scăpa din robiă şi el folosì acéstă ocasiune, îmbarcându-se pe un vapor ce tocmai era gata de plecare spre Europa. Sosind Roncamps la Paris, şi-a cercetat familia. Părinţii lui l'au ascuns, dér fiind dedat muncitorul cu aerul liber, n'a mai putut suporta o astel de viaţă. După 14 ḑile, cât au stat ascuns pe acasă, s'au presentat şefului de poliţie, dér mai întâiu li-a dat părinţilor 800 francĭ câştigaţĭ în Guyana. Pe şeful poliţiei întratâta la mişcat sórtea amară şi dorul de patriă al prisonierului, încât a cerut el personal graţiarea lui.

*

La joc de cărţĭ.

Bărbatul şi nevasta vor sĕ jóce cărţĭ. *Bărbatul*: (întrébă) Cum sĕ jucăm, iubita mea, în banĭ? — *Nevasta*: Nu! mai bine pe-o haină frumósă de catifea pentru primăvară. — *Bărbatul:* Dér ce sĕ fac cu haina décă s'ar întêmpla s'o câştig eu? — *Nevasta*: Inţeleg astfel: décă câştig eu, am dreptul sĕ-mĭ aleg haina, ér décă veĭ câştiga tu, atuncĭ tu veĭ avé dreptul sĕ mi-o alegĭ.

Domnii abonenţi, carĭ încă nu şi-au reînoit abonamentul, sĕ binevoiéscă a-l reînoi neamânat ca sĕ nu li-se întrerupă regulata espedare a ḑiarului.

Administraţiunea
„Gazetei Transilvaniei".

Călendarul sĕptĕmânei.

MARTIE. are 31 ḑile. GERMENAR.

Ḑilele	Călend. Iul. v.	Călend. Greg.
Dum.	2 6. † **Florii.** Titu	15 † **Pascĭ** Tiberiu
Lunĭ	3 Cuv. Nichita	16 † **Pascĭ** Olimp.
Marţĭ	4 † Cuv. şi Georgiu	17 Rudolf
Merc.	5 Teodul	18 Apolonia
Joi.	6 Eutichie	19 Antoniu
Viner	7 C. p. Georg. p. M.	20 Sulpitius
Sâm.	8 S. Irodion Agav.	21 Adolar

Preţurile cerealelor din piaţa Braşov.

Din 13 Aprilie 1900

Mĕsura séu greutatea	Calitatea.	Valuta austr. Kor.	fil.
1 H. L.	Grânl cel mai frumos	12	40
"	Grâu mijlociu .	11	80
"	Grâu mai slab . .	11	40
"	Grâu mestecat . .	9	60
"	Sĕcară frumósă . .	7	40
"	Sĕcară mijlociă . .	7	—
"	Orz frumos . .	7	40
"	Orz mijlociu . . .	7	—
"	Ovĕs frumos . . .	5	20
"	Ovĕs mijlociu .	4	60
"	Cucuruz	8	60
"	Mălaiu	8	60
"	Mazăre	14	20
"	Linte	20	—
"	Fasole	9	—
"	Sĕmênţă de in . .	24	—
"	Sĕmênţă de cânepă	9	60
"	Cartofĭ	1	90
"	Măzăriche	—	—
1 kilă	Carne de vită . . .	—	88
"	Carne de porc . . .	—	96
"	Carne de berbece . .	—	—
100 kil.	Sĕu de vită prospĕt	50	—
"	Sĕu de vită topit .	72	—

*Proprietar: **Dr. Aurel Mureşianu.***
*Redactor responsabil: **Gregoriu Maior.***

Nr. 1260—1900.

PUBLICAŢIUNE

Un teren de zidire situat în Blumena Strada Fântânei din sus de restauraţia la „Grópa lacrimilor", (Thränengrube) **în apropierea de halta Tramvaiului**, în estindere de circa 2750 □ metri **se vinde** pe cale de licitaţie orală şi scripturistică.

Condiţiile de licitaţie se pot vedea la oficiul orfanal orăşĕnesc, str. Porţii nr. 63, partere în drépta, în orele de oficiu.

Licitaţia se va ţinea tot acolo, **Marţi in 15 Mai 1900 la 9 óre a. m.**

Braşov, 6 Aprilie 1900.

Din şedinţa oficiului orfanal orăşenesc.

Hiemesch,
primar.

919,2—3

PUBLICAŢIE.

Se aduce la cunoscinţa publică, că după ce **Inaltul Minister reg. ung. de finanţe** prin organele sale de controlă a făcut revisia losurilor clasei I., a **loteriei a VI-a de clasă reg. ung. priv.** sau predat losurile colectorilor principalĭ spre vênḑare.

Planul loteriei aprobat de Inaltul Ministeriu reg. ung. de finanţe, se publică:

Planul Loteriei a VI-a clasă reg. ung. priv. 100,000 Losurĭ, 50,000 câştigurĭ.

Clasa întâie
Depunere 12.— coróne.
Tragerea în 17 si 18 Mai 1900.

Câştigurĭ			Coróne.
1	à		60000
1	á		20000
1	à		10000
1	à		5000
3	à	2000	6000
5	à	1000	5000
8	à	500	4000
30	à	300	9000
50	à	100	5000
2900	à	40	116000
3000	câşt.	Corone	**240000**

Clasa a dóua
Depunere 20.— coróne.
Tragerea: în 12 şi 13 Iunie 1900.

Câştigurĭ:			Corone
1	à		70000
1	à		25000
1	à		10000
1	à		5000
3	à	3000	9000
5	à	2000	10000
8	à	1000	8000
20	à	500	10000
60	à	300	18000
3900	à	80	312000
4000	câşt.	Corone	**477000**

Clasa a treia.
Depunere 32.— coróne.
Tragerea: în 10, 11 şi 12 Iulie 1900.

Câştigurĭ:			Coróne.
1	à		80000
1	à		30000
1	à		20000
1	à		15000
3	à	10000	30000
5	à	5000	25000
8	à	2000	16000
10	à	1000	10009
70	à	500	35000
4900	à	130	637000
5000	câşt.	Corone	**898000**

Clasa a patra.
Depunere 40.— coróne.
Tragerea în 1 şi 2 August 1900.

Câştigurĭ;			Corone.
1	à		90000
1	à		30000
1	à		20000
1	à		15000
3	à	10000	30000
5	à	5000	25000
8	à	2000	16000
10	à	1000	10000
70	à	500	35000
3900	à	170	663000
4000	câştigurĭ	Corone	**934000**

Clasa a cincea.
Depunere 32.— corone.
Tragerea în 22 şi 23 August 1900.

Câştigurĭ:			Corone.
1	à		100000
1	à		50000
1	à		20000
1	à		15000
3	à	10000	30000
5	à	5000	25000
8	à	2000	16000
10	à	1000	10000
70	à	500	35000
3900	à	200	780000
4000	câştigurĭ	Corone	**1061000**

Clasa a şésa.
Depunere 24.— corone.
Tragerea: din 12 Sept. până la 10 Oct. 1900.

Cel mai mare câştig în cas favorabil
1.000,000 Un MILION CORÓNE.

1	prem.	600000	600000
1	câş. à	400000	400000
1	à	200000	200000
1	à	100000	100000
1	à	60000	60000
1	à	40000	40000
2	à	30000	60000
3	à	20000	60000
20	à	10000	200000
50	à	5000	250000
400	à	2000	800000
720	à	1000	720000
1000	à	500	500000
27800	à	200	5560000
30000	Câştig. şi premii cor.		**9550000**

Câştigul care se va trage la urmă din aceste 480 capĕtă premiul.

Tragerea câştigurilor clasei I., va avé **loc în 17 şi 18 Mai** a. c. în presenţa **oficiului de control reg. ung.** şi a unui notar public reg. în Salónele Redutei. Losurile se capĕtă la toţĭ colectorii loteriei de clasă reg. ung. priv.

Budapesta, 15 April 1900.

DIRECŢIUNEA
Loteriei de clasă reg. ung. privilegiată.
LONYAY. HAZAY.

Cursul pieței Brașov.

Din 13 Aprilie 1900.

Bancnota rom.	Cump.	18.90	Vênd.	18.98
Argint român.	Cump.	18.70	Vênd.	18.80
Napoleond'orĭ.	Cump.	19.10	Vênd.	19.16
Galbenĭ	Cump.	11.20	Vênd.	11.30
Ruble Rusescĭ	Cump.	253.—	Vênd.	—.—
Mărcĭ germane	Cump.	118.40	Vênd.	—.—
Lire turcescĭ	Cump.	21.40	Vênd.	—.—
Scris. fonc. Albina 5%		100.—	Vênd.	101.—

„Gazeta Transilvaniei“ cu numěrul à **10 fil.** se vinde